

Котигорошка

Заплутані казки

Упорядниці
Оксана Луцєвська та Валентина Вздєльська

Малювала
Наталя Чорна

УДК 82-93
К73

Котигорошка. Заплутані казки

К73 Котигорошка. Заплутані казки. — Харків : Вид-во «Ранок», 2021. — 112 с.

ISBN 000-000-00-0000-0

Сучасні автори часто звертаються до казок, переосмислюють їх і творять нові тексти — казки на новий лад. У збірці «Котигорошка» вміщено вісім заплутаних казок від українських дитячих письменниць. Анастасія Лавренішина розповідає альтернативну історію Колобка, Галина Ткачук знайомить читачів з Оленкою Зміючкою, а Оксана Луццевська представляє Марі — мудру дівчину з високим IQ. Аліна Штефан у своїй казці мандрує на планету 581g до «кривенької качечки» Кіри, казка ж Мії Марченко переносить читачів на Поділ, де Кожум'яка й царівна Анна рятують Київ. Валентина Вздутьська по-новому розказує історію пса та вовка, а Саша Кочубей презентує нову героїню — Котигорошку. І на завершення — притча-казка Ані Хромової про серце в залізній скрині.

УДК 82-93

© Лавренішина А., Ткачук Г., Луццевська О.,
Штефан А., Марченко М., Вздутьська В.,
Кочубей С., Хромова А., текст, 2021
© Чорна Н., іл., 2021
© ТОВ Видавництво «Ранок», 2021

ISBN 000-000-00-0000-0

Зміст

Анастасія Лавренішина

Колобок

8

Галина Ткачук

Зелена Олена

16

Оксана Луццевська

Марі, високе IQ

27

Аліна Штефан

Кіра

33

Мія Марченко

**«Кожум'яка & Змій»,
або Дипломатія князівни Анни**

46

Валентина Вздутьська

Грей

62

Саша Кочубей

Котигорошка

70

Аня Хромова

Казка про серце в залізній скрині

102

Анастасія Лавренішина

Галина Ткачук

Аліна Штефан

Саша Кочубей

Мія Марченко

Аня Хромова

Оксана Луцевська

Валентина Взаульська

Від
упорядниць:

Ця книжка буде для вас водночас і новою, і знайомою. Її авторки звернулися до найвідоміших українських казок і — заплутали їх! Котигорошко став Котигорошкою, мудра дівчина переселилася в ХХІ століття, а Колобок... Утім не розкриватимемо всіх секретів. До народних казок звертались і звертаються дитячі письменниці та письменники в цілому світі. Це джерело натхнення й невичерпної фантазії. А ще — добра нагода подумати, як змінився світ і наші в ньому ролі. Поміркуймо?

Анастасія Лавренішина

Колобок

Заєць визирнув із чагарів і принюхався. Пахло тістом і не-гарздами. Пахло дуже гостро.

Огрядні хмари сунули перевальцем і сердито штурхали одна одну. Вітер прогнав би їх геть, якомога далі від лісу. Однак вітру не було. Чіпляючись за верховіття осик, хмари буркотіли й гарчали.

«Не встигну додому», — занепокоївся Заєць і глянув на небо. Гроза от-от мала розпочатись, а Вовк крався десь поблизу. Негарзди — то був його особливий, ні з чим незрівнянний запах.

Заєць зав'язав вуха бантиком, щоб не стирчали з куща. Вдихнув на повні груди густе весняне повітря, але не встиг видихнути — ліс осяяла блискавка. Гримнуло. Земля брикнула під лапами й мало не викинула Зайця зі сховку. Він стрімголов чкурнув у чагарі.

Тільки-но Заєць вмостився в напівмороку, як на пагорб викотилася дивна куля... Ні, не куля, а голова, роздивився Заєць.

— Я — Колобок! — виголосила на весь ліс голова та й покотилася з пагорба.

«Ще цього бракувало!» — Заєць принишк у кущах, коли голова зупинилася напроти.

— Я — Колобок! — знову прорекла вона, аж здригнулись осики.

Заєць шикнув, щоб котилась собі далі. Але нахабна голова, зминаючи гілля, підкотилася прямо до нього.

— Забирайся звідси, — Заєць труснув лапою. — Нас побачить Вовк.

— Я від баби втік, — похвалився Колобок.

Заєць шикнув на нього й визирнув із кущів.

— Я від діда втік, — образилась голова.

Грім гарикнув просто над чагарями. Заєць скрикнув, вистрибнув зі сховку й дременув світ за очі.

— Гей, куди ти?! — закричав услід Колобок.

Тоді шморгнув носом і покотився далі.

Вовк сидів у засідці. Він давно планував з'їсти Зайця. А сьогодні для цього був ідеальний вечір — похмурий, грозовий.

Звір втягнув весняне каламутне повітря й винюхав у ньому здобич.

На ліс упала перша крапля дощу. Вовк, пригнувши спину до землі, поповз у бік хащі. Заєць сидів десь зовсім поруч.

Позаду затріщали гілки. До Вовка, зминаючи все під собою, викотилася велика голова й ледве не відтоптала хвоста.

— Хто сміє псувати мені полювання?! — заревів звір, підскакуючи із землі.

— Я — Колобок! — анітрохи не затремтівши, похвалилася дивна істота.

Вовк аж присів із несподіванки.

— Я від баби втік! — Колобок підкотився ближче.

Вовк пригнувся. Голова пахла тістом. Тіста звір не любив.

— Ану йди звідси! — сердито гаркнув Вовк, проте Колобок не вгавав.

— Я від діда втік! — він вирячив очі й підкотився до Вовка ще ближче. Вовк зиркнув на Колобка з-під лоба. Зітхнув. Якщо Заєць і був десь поруч, то тепер точно дав драла.

— Відвали! — крутнувся Вовк і розчаровано почалапав геть. Але останньої миті спинився й різко викинув задню лапу. Колобок зойкнув і покотився схилом униз.

На ліс упало ще кілька холодних крапель, коли у Ведмедя розболілася голова.

Ніч загусала, як роса сон-трави, яку він іноді брав у Лисиці. Ведмідь загорнувся в халат, знайшов у тумбі потрібну банку зі снодійним, зробив кілька щедрих ковтків, тоді ще, іще... Ця шалена гроза доводила його до нестями.

Ведмідь уже був задрімав, коли попід вікнами прострибав завжди переляканий Заєць, сполохавши хисткий сон.

Ведмідь спробував знову приманити дрімоту, коли це слідом за Зайцем, витовкуючи малину, посунув роздратований Вовк.

— А хай вам! — схопився за голову Ведмідь і застогнав.

Хмари вдарялись і гуркали прямо над дахом.

Щойно все вщухло й виснажений Ведмідь уклався назад у ліжку, як під дверима заволатало:

— Я — Колобок!!!

І забухало у двері.

— Це якийсь кошмар! — заревів Ведмідь і попри головний біль зіскочив із ліжка, ухопив з гачка мухобійку й вилетів на ганок.

Тремтіли від зливи дерева, гнулися і ламалися гілки. До Ведмедя з виряченими очима й розчепіреними вухами підкотилася велетенська й мокра як хлющ голова.

Ведмідь заніс лапу з мухобійкою... Наступної миті роса сон-трави все ж наздогнала його. Ведмідь повалився просто на поріг і голосно захропів.

Лисиця вже давно перебрала свої баночки з ліками. Одні зберігали промені весняного сонця — від поганого настрою. Другі — рваний вітер із кручі — від отруєння. Треті — вогку землю — на рани.

Однак цієї грозової ночі, відчувала Лисиця, усе це не мало знадобитись. Цієї ночі вона готувала особливе зілля.

Начепивши на себе намисто із сушеної шипшини й часнику, Лиска краяла картоплю, дрібнила буряк і моркву, які напередодні приніс їй Заєць.

У печі нервував вогонь. На столі миготіла свічка. Одним вухом Лисиця дослухалася до води в казані, другим — до лісу.

— Я — Колобок! — загорлало щось зовсім поруч.

Лисиця розчухнула двері — і велетенська голова вкотилася прямо до неї в дім. Дощ ушкварив іще сильніше, і господиня хутко зачинила двері.

— Я — Колобок, — похвалився гість, роззираючись.
Дім, куди він потрапив, був захарашений чудернацькими речами: ступками, віялами, травами, дудками і старими скринями. Але на їхньому тлі руда Лисиця все одно вбирала очі.
— Я від баби втік... — зтяг Колобок.
Лисиця тільки позирала на нього, ледь усміхаючись.
— Я від діда втік... — трохи знітився Колобок й опустив очі додолу. Схоже, нікому до цього не було діла... Однак Лисиця дбайливо витерла гостя рушником і промовила:
— Це ж треба!
Насухо витертий Колобок поглянув на господиню з недовірою.
Зілля було готове лише на половину, а пахло вже й так пречудово. Лисиця знову повернулася до картоплі.
— Я від Зайця втік! — знову спробував Колобок.
— Отакої! — так само загадково всміхнулася Лисиця, шинкуючи капусту.
— Я від Вовка втік! — уже викрикнув Колобок.
Лисиця із захватом поглянула на свого гостя, тоді висипала в казан капусту й узялася дрібнити часник. Запахло ще виразніше.
— Я від Ведмедя втік! — Колобок аж почервонів, коли господиня заплескала в лапки.
Лисиця посолила своє вариво, поперчила, притрусила зеленню, а тоді якось хитро зиркнула на Колобка. Він аж відкотився до стіни.
Лисиця відвернулась, узяла тарілку й насипала в неї червоного варива. Трошки подумала, поклала туди ще ложку сметани й поставила на підлогу — прямо біля Колобка.

Голова, здалося їй, видихнула з полегшенням.

— Нагодуй мене! — звелів Колобок.

Лисиця поклала біля гостя ложку.

— Коли ти такий молодець, то й сам з'їси, — усміхнулася вона й сіла за стіл вечеряти.

— Але баба з дідом завжди мене годували... — ображено протягнув Колобок.

Лисиця зробила вигляд, що не розчула.

Колобок дивився-дивився на миску, а тоді як розсердився! І давай кататися підлогою то так, то сяк, аби сьорбнути з тарілки. Катався-катався — не виходить нічого. Давай тоді іще дужче кататись! Катається — аж пашить. Чує, тісто, з якого його баба зліпила, геть м'яке стало...

Колобок потягнувся — та й витяг із себе одну руку.

Потягся знову — витягнув другу.

На радощах схопив ложку і давай їсти, поки не вистигло.

Їсть, а сам на Лисицю позирає. І хутро в неї розчесане. У вухах сережки. А сама очима пряде...

Спливло трохи часу і дощ ущух. Хмари, задкуючи, ще сипіли, та вже більше за звичкою.

У лісі запала ніч — вогка й чарівна. Підвелась Лисиця з-за столу, постелила собі на печі, а Колобку — на лаві.

— Віднеси мене в ліжко! — промурмотів ситий Колобок.

— Коли сам борщ з'їв, то й сам умостишся, — хитро мружачись, зронила Лиска. Тоді вилізла на піч, накрилася ковдрою й неначе засопіла.

Полежав Колобок на підлозі — холодно, твердо. Підкотився до лави та й пробує заскочити. Стрибав-стрибав — аж упрів.

Відчуває, що тісто, з якого його баба з дідом зробили, ще більш м'яким стало.

Потягнувся Колобок — і витяг із себе одну ногу. Потягся знову — другу витягнув! Уклався Колобок на лаву, накрився ковдрою й умить заснув.

На ранок ліс перемінівся.

У небі вилупилося хвацьке травневе сонце. Переляканий Заєць досі блукав поміж трьох сосен. Сердитий Вовк і досі чигав на Зайця. Ведмідь солодко спав — головний біль давно ущух.

А баба з дідом чалапали лісом у пошуках свого утікача та й вийшли до лисячої хати. Дід постукав у двері, відступив на крок і став чекати, коли ж вийде Колобок.

Аж тут виходить не Колобок, а парубок! А з-за його спини виглядає, усміхаючись, хитра Лиска.

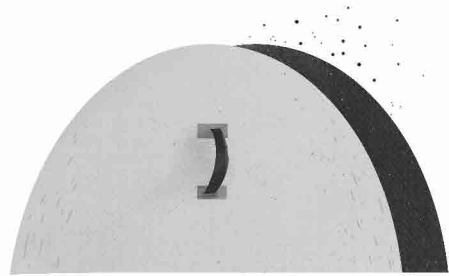
— І-і-і-і! — пискнула баба та схопилася за серце. — Зачарувала...

Дід нахилився до неї й тихо шепнув:

— Доліпила.

Тоді взяв свою бабу під руку та пішов із нею додому. А Лисиця й Колобок-парубок стали собі жити-поживати, а до баби з дідом — у гості ходити.

Галина Ткачук

Зелена Олена

Оленка давно підозрювала, що одного дня мама затягне її на свою роботу. І рано чи пізно їй, тобто Оленці, таки доведеться мати справу з міжсвітовим телепортом. Але вона і припустити не могла, що мама її змусить стерегти телепорт ІЗ ТОГО БОКУ! Бо це, коли чесно, було трошки занадто.

Звісно, мама постійно намагалася вивести Оленку за межі щоденних звичок, кинути виклик, змусити зробити щось відважне та божевільне. І поволі дівчинка навіть почала до цього звикати. Ну, сходили якомсь в похід у Карпати. Взимку. Удвох. Ну, спустились на байдарках уздовж Дністра. Ну, стрибнули з парашутом. Але в інший світ? Самій? У дванадцять років? Ні, дякую, якомсь не зараз. Хоча, звісно, якщо мама вже щось вирішила, жодна відмовка не спрацює...

Оленка спершу ЗАВЖДИ протестувала і плакала. Однак це ЖОДНОГО РАЗУ не допомогло. Тому зрештою вона про-

сто йшла туди, куди мама її тягнула, і якнайшвидше робила те, чого від неї вимагали. І тихенько мріяла повернутись нарешті додому, взяти до рук своє укулеле й підбирати на ньому мелодії, які почула від мандрівних співців на Софійській площі. Найбільше їй подобалися прості мелодії, просочені ледь уловимим сумом, що їх завжди співали синьошкірі прибульці з південних приморських міст. Оленка чомусь вважала, що коли вона нарешті приїде на ціле літо до моря й сидітиме десь на березі, годинами вдивляючись у далечінь, вона таки навчиться вигадувати СВОЇ мелодії — такі ж красиві й сумно-солодкі, як у всіх синьошкірих. Зрештою, її власна яскраво-зелена шкіра під впливом сонця та морської солі теж швидко стане блакитною. Їй тоді дуже личитимуть яскраво-білі сукні та намиста з величезних світлих мушель, які продаються на приморських ринках...

Натомість Оленчину маму, тобто офіцера Прикордонної служби Зміючку Г. С., світлі сукні й мушлі взагалі не цікавили, навіть дратували. Вона вважала, що одяг має бути зручним, усі слова простими та зрозумілими, а дії — ефективними. Можливо, саме тому вона стала найвідомішим в Україні фахівцем із повернення втікачів (тобто всіх, хто за допомогою телепорту свого часу нелегально втік із нашого світу в інші). Зміючка Г. С. завжди діяла чітко й безпомилково. Єдине, у чому вона ДУЖЕ помилялась, — це в тому, що її єдина доня також має такий самий талант.

— Той світ, куди ми сьогодні з тобою пройдемо (його умовна назва А-11), — дуже простий. Немає підстав хвилюватись! — давала інструкції мама, коли обидві Зміючки їхали дорогою в службовому автомобілі Прикордонної служби за межі Києва,

де було приховано телепорт. — Географія й клімат такі самі, як наші. Зараз там також літо. Люди світу А-11 трошки нижчі за нас, їхня шкіра здебільшого білого кольору, як у горян із нашого світу. Але з бежевим відтінком, зовсім без зеленого.

— Вони що, не здатні до фотосинтезу?! — із жахом припустила Оленка.

— Так, не здатні. Увесь кисень для них виробляють рослини.

— Бідні рослини! — вигукнула дівчинка, але мама не звернула уваги. Натомість вела інструктаж далі:

— Їхня цивілізація менш розвинута. На рівні нашого середньовіччя. Люди загалом доброзичливі, їхня мова дуже схожа на нашу, однак вони розмовляють, *гм, поетично*.

— Що? — вирячила очі Оленка.

— Поясню простіше: вони чудово розуміють нашу мову, однак краще сприймають повідомлення, коли воно римоване. Тому й між собою спілкуються здебільшого віршами.

— Буває ж таке, — пробурмотіла Оленка.

— Ще й не таке буває, — запевнила мама. — А-11 — це найлегший світ із усіх мені відомих. Тому я беру тебе саме туди. Далі. У їхньому світі є особи, що якимось чином навчилися користуватися телепортом. Це найчастіше жінки, їх називають відьмами. До відьом часто звертаються безплідні пари з проханням принести їм немовля з нашого світу!

— Жах який... — прошепотіла Оленка, але мама знову не звернула уваги.

— Отже, відьми крадуть немовлят тільки в нас у горах. Оскільки тільки шкіра горян схожа на шкіру людей того світу. Однак є один дуже дивний момент, — мама всміхнулася. —

У світі А-11 заведено всіх дітей, викрадених через телепорт, називати іменами, що починаються із «Теле». Наприклад, сьогодні моє завдання повернути додому хлопчика на ім'я Телесик і юнака на ім'я Телемах.

— Але ж!.. — вигукнула Оленка, і цього разу мама звернула на неї ДУЖЕ ПИЛЬНУ увагу. — Але ж ці діти, тобто ці люди, тобто ці двоє — Телесик і Телемах — уже звикли до нових родин. Вони не пам'ятають своїх біологічних батьків. Можливо, тобто дуже ймовірно, вони щасливі у світі А-11, а наш навіть не зрозуміють, сприймуть як чужий!

— Олено! — суворо відповіла мама. — Ну от подумай головою: що стається з горянами після вісімнадцяти?

— Окрилення... — прошепотіла Олена.

— Так, правильно! — кивнула мама. — У них виростають крила і хвіст! У світі ж А-11 немає ЖОДНОЇ крилатої людини. Можеш уявити, що почнеться, коли Телемах і Телесик почнуть трансформуватися? Ні, ми їх маємо порятувати сьогодні ж. Для їхнього блага, для блага цілого світу А-11.

Оленка не знайшла що відповісти. А Зміючка Г. С. відвернулась до вікна, прочистила горло та дивним нудотно-солодким голоском проспівала:

— *Івасику-Телесику, приплинь, приплинь до бережка!*

— Це я тренуюся, — пояснила вона доньці своїм звичайним голосом. — Я ж казала тобі, що там спілкуються *поетично*.

— Жах який, — прошепотіла Олена. — Наче в якомусь поганому мультику...

— Олено! — мама дуже суворо подивилася їй у вічі. — Більше ніколи не дозволяй собі висловлюватись про чужі світи без належної поваги!

Той світ і справді нагадував середньовіччя Оленчиного світу.

Перед тим, як пройти крізь телепорт, обидві Зміючки одягнули довгі старосвітські сорочки, ткані плахти з кольоровими поясами та гарні червоні намиста. Потайки від мами Олена навіть зробила селфі. Єдиний мінус — їм довелося нанести на обличчя, шиї та руки товстий шар тонального крему, який перетворив їх на блідошкірих потвор із зеленкуватим відтінком. Але це не зіпсувало Оленчиного настрою. А дарма. Бо попереду її не чекало нічого доброго.

Із того боку телепорт був схожий на звичайну сільську піч, у якій палахкотів яскравий вогонь. Це була найпростіша модель: треба просто поставити втікача на сходинку телепорту, замасковану під ослінчик біля печі, натиснути кнопку «ПУСК» — і вуаля! А потім лише щільно закрити заслінку печі.

Хатка, у якій була розміщена піч-телепорт, нагадувала Оленці картинку з милої дитячої книжки. Особливо їй сподобалися полив'яні мисочки та горнятка з ящірками.

Розглядаючи їх, Оленка й не помітила, як мама пішла.

Однак хвилин за сім двері хатки знову відчинилися, і крізь них рука старшої Зміючки заштовхнула переляканого хлопчину, трошки меншого за Оленку.

— Відряди його в телепорт, зачини вхід! — скомандувала мама, затраснула двері та знову зникла.

Запала незручна мовчанка.

— Привіт, — нарешті спромоглася видати Оленка надзвичайно високим і солодкавим голосом.

— Зміючка... — ледь чутно прошепотів у відповідь хлопчик.

Оленка зраділа! Він знав їхнє прізвище, тож, мабуть, мама уже ввела його в курс справ.

— Так, я Оленка Зміючка, донька офіцера Галини Сергіївни Зміючки, котра знайшла тебе і затримала. Тепер ти маєш пройти через портал. Це дуже легко, ставай на сходинку транспортера.

Хлопчик вирячився на Оленку абсолютно безумними очима, а потім чкурнув повз неї до сходів на горище. Зміючка побігла слідом.

Із горища хати Телесик чомусь подерся на дах. Олена уявлення не мала, який у нього план. Стрибнути з даху? Це небезпечно, до того ж вона явно сильніша та спритніша, швидко його наздожене.

Але план Телесика виявився ще більш безглуздим. Видершись на дах, він почав гукати до... птаха! А саме до гусака, який пролітав якраз над хатою, останній у зграї:

— *Малесеньке гусенятко, візьми мене на крилятко!*

Найцікавіше те, що гусак, схоже, почув і почав знижуватись. Хтозна, що було б далі, якби Олена не взяла Телесика попід руки й не стягла назад на горище, а потім з горища вниз до телепорту. Цей світ уже починав її нервувати! Дорогою вона згадала, що тут говорять поетичною мовою.

«Можливо, у цьому й була моя головна помилка!» — подумала Оленка.

— *Не треба тобі гусенятка,*

Лиши у спокої його крилятка, —

почала вона солодкавим голосом. —

Лізь нарешті у телепортик —

І буде тобі, гм, великий тортик.

Узагалі-то з того боку телепорту Телесика чекав мамин колега Гаврило Гаврилович, який був узагалі не тортик. Але для чого одразу вдаватися в такі подробиці?

Як не дивно, хлопчик заспокоївся і навіть усміхнувся.

— О, ну супер, — усміхнулася Олена у відповідь. — Тепер ставай ось сюди. Тебе з того боку телепорту дуже чекають.

— Як мені стати? — спитав хлопчик солодкавим голосом. — Отак? — і поклав на сходинку праву руку.

Оленка ледь не засміялася.

— Ні, не так! Ставай ВЕСЬ.

Хлопчик два рази кліпнув, став на коліна біля сходинки й поклав туди голову.

— Отак?

— Ні! — почала дратуватись Оленка. — Зовсім не так. Стань на сходинку по-людськи!

— Отак? — спитав Телесик, поставивши одну ногу.

— Ні, не так!.. — Олена замовкла, стримуючи слова, які однозначно образили б ні в чому не винного представника іншого світу.

— То покажи мені як, — попросив хлопчик жалібним голосом.

— Ось так! Що тут складного? — Оленка стала обома ногами на сходинку транспортера.

Зненацька Телесик натиснув кнопку «ПУСК»! За мить Олену закинуло в портал!

Шлях між світами зблиснув яскравим вогнем, але вона краєм вуха ще встигла почути, як із того боку захряснувся вхід у портал.

Ну супер! Просто шикарно! Тепер вона не зможе навіть повернутися, щоб його наздогнати!

Хоча теоретично Телесика знову може зловити мама. Якщо він, звісно, не заліз на того гусака... Абсурдний, жахливий світ!

Добре хоч маминого колеги чомусь не було з цього боку телепорту й він не бачив Оленої ганьби.... Хоча чому? Гаврило Гаврилович мав би тут чекати на Телесика!

Аж тут із порталу просто на Оленку вилетів худий переляканий юнак. Молодша Зміючка міцно схопила його за руку. Наступною з порталу вистригнула мама.

— Молодець, що затримала Телемаха! А де Гаврилович? Телесик із ним?

— Е-е-ем, — протягнула Оленка, не знаючи, що відповісти, — я не знаю, де він.

Гаврило Гаврилович з'явився вже за кілька секунд, на ходу витираючи мокрі руки об штани.

— Я перепрошую, просто відійшов у туалет на хвилику.

— І це вже не перший раз, Гавриловичу! — роздратовалася Оленчина мама. — Шукай тепер його сам і сам пиши пояснювальну! Я з того світу його привела, а далі вже — твоя відповідальність.

— Бачу, у цьому світі теж повний бардак, — розчаровано шмигнув носом Телемах.

Тієї ночі Олена сиділа на підвіконні їхньої квартири на дев'ятнадцятому поверсі й дивилася у бік моря. Його з Києва, звісно ж, видно не було. Принаймні не в цьому світі.

Ну от як розповісти мамі, що Телесик так і лишився у світі А-11? Як подивитися їй в очі й усе розповісти?..

Хоча...

А навіщо?

Хлопцеві явно добре в тому світі, він гарно там освоївся. А як виростуть крила? Ну, подумаєш, крила! Телесик щось із ними вигидає! Він дуже вигадливий! :)

Оксана Луццевська

Марі, високе IQ

Навіщо я пишу цю історію? Бо кожному потрібні п'ятнадцять хвилин слави! Так казав Енді Воргол. Хто такий Енді Воргол? Хлопчик, який ріс у світі казкових фантазій і вигаданих історій. Король попарту. Якщо ви про нього досі не знаєте — дізнайтеся! Його називали генієм. Я геніальна теж. Воргол із роду лемків. А я з роду мудрих. Маруся, моя праба, була мудрою. Власне — геніальною. Коротше, текст, що ви читаєте, займе у вас рівно п'ятнадцять хвилин. Це і є мої п'ятнадцять хвилин слави.

Ну що: погнали у світ моєї феноменальності?

У моїй сім'ї всі чекали, що хтось має перебрати дар моєї пра. Може, мама. Але ні. Тітка? Теж ні. І тут — на! Народилася Марі. Тобто я!

Уже в три роки я бавилась у математичні формули. Але мама й тато не відразу помітили мою геніальність. Казали:

«Марія вчиться писати цифри!» Якось до мого тата прийшов його науковий керівник. Коли він побачив мої теореми, то ледь не знепритомнів. «ВАША МАРІ ГЕНІАЛЬНА!»

Так і є! Недавно я пройшла тест на IQ, коефіцієнт інтелекту. 180! Отже, я наздоганяю корейського генія Кім Унг-Йонга, який уже в чотири роки розв'язував найскладніші задачі у світі! Я також в одному ряду з фізиком Ісааком Ньютоном, філософом Вольтером, архітектором Леонардо да Вінчі, математиком Блезом Паскалем... Оце гени. Дякую, праба Марусю!

Бачте, моїй праба треба було допомагати батькові вирішувати панські загадки. Типу, що у світі ситніше, прудкіше й миліше понад усе? Або, за панським велінням, прийти в гості так, щоб «не йти, не їхати, ні босою, ні взутою, ні з гостинцем, ні без гостинця». Але вона ці загадки на раз-два розгадувала.

Добре, що мені не треба марнувати на таке час. У мене проблеми куди класніші! Я маю справу з наукою! Так-так, я беру участь у найпрогресивніших дослідженнях. Як я це роблю? А просто!

Натискаєш кнопку **«Старт»** — і вперед!

У яких дослідженнях я вже брала участь

1. Разом із науковою командою «К'юріосіті» я досліджувала марсіанську глину. Вона показує, що на Марсі була вода! На сайті НАСА можете навіть роздивитися фоточки з пересохлими руслами марсіанських річок! Отже, на Марсі було життя...

2. Я тестувала гру «Покемон Гоу». Вона навіть сон оберне на мегарозвагу. Спати буде класно!

3. З екологами я досліджувала, як малесенькі сором'язливі рибки (їх по-англійському так і називають — *shy fish!* — тобто сором'язливі) годують коралові рифи. Ей, хтось займався сноркелінгом? Це класно — спробуйте.

4. Я стежила разом з ученими, як 2015 року космічний зонд «Нові обрії» наблизився до Плутона! Про це навіть дитячу книжку написали. Так і називається — «Плутон»! Читали?

5. Із альпіністами в Гімалаях ми виявили сліди снігової людини. Отже, снігова людина є! Розмір сліду 81 на 38 см! Уявили? А у вас який розмір ноги?

6. Із французьким космічним агентством я фіксувала марсотрус! Землетрус на Марсі! А на Марс, уважають вчені, людям час починати переселятися. Готові жити на Марсі?

7. Із палеонтологами я знайшла маленького родича тиранозавра! Він схожий на койота. Такого навіть у «Парку Юрського періоду» не побачиш!

8. Ще я була в команді, яка сфоткала чорну діру! Я навіть селфі хотіла зробити. Але рука не дотягнулася. О-о...

Ви шоковані? А я вже звикла! Проте я люблю не лише досліджувати, але й дуріти. Дуріти — моє хобі. Мої батьки кажуть: «Марі, тобі майже десять, що ти?..»

А я ось що роблю

1. Із будь-якої точки Всесвіту дістаю морозиво з холодильника! Моє улюблене — ванільне. А ваше яке?

2. Раз, два, три, сальто — і я вже на якійсь екзопланеті! Раз — і підхоплюю інопланетянчиків! Колись напишу про це наукову статтю. Ви помічали, що інопланетяни вже серед нас? 😊

3. Бачу крізь стіни та знаходжу будь-яку загублену річ. Наприклад, учора знайшла телефон, який тато поклав під свого ж капелюха. Єй!

А ще зі мною трапляється

1. Що зі своєї сумочки-кицьки я можу зробити сумочку Герміони.

2. Що я можу покататись на хмарі.

3. Що можу перегнати зайця.

4. Що можу зеленіти, як Грінч, який украв Різдво!

5. Що я можу заплутати будь-яку казку.

Ну от, ви тепер знаєте: я роблю справді геніальні речі!
А не вірите — пересвідчіться самі: підіть на місця досліджень — я там залишила наліпки зі своїм геніальним, майже голлівудським автографом.

Ось таким: ∞

Як потрапити на місця досліджень? Ну, думайте-думайте...

Та ж подумки й потрапити! Думкою — ага! Як я.

Так-так, телепатично я беру участь у всіх цікавих подіях нашого Всесвіту. Моя праба казала: «Прудкіш над усе думка, бо думкою враз куди хоч полетиш». А чому дивуєтесь? Ви спробуйте, ОК? Закрийте очі й уявіть, що ви... Уявіть, що бажаєте! Ну як?.. Вийшло?

Думки мають мегавплив на нас, на навколишній світ і навіть на Космос. І наш мозок, між іншим, учені досі не досліддили. Це я вам кажу, геніальна Марі, високе IQ.

Ну як, ви вже витратили своїх п'ятнадцять хвилин на читання?

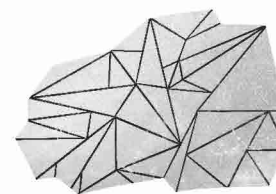
ТАК?

То вам час закінчувати читати просто тут...

НІ?

ОК. Якщо маєте ще кілька секунд, то наприкінці додаю: знаючи про силу думки, я мрію досліджувати мозок. Феноменально? Авжеж! У майбутньому я цим і займуся. Гайда зі мною?!

Аліна Штефан

Кіра

**4-й день після падіння Кіри.
733 день від зникнення Землі-2**

Кіра з'явилась під час піщаної бурі.

Наше селище вже другий день заносило червоним пилом. Усі сиділи в герметичних відсіках корабля, які перемонтували на окремі будинки відразу після прибуття наукової групи на планету 581g.

Якщо чесно, то Кіра не з'явилась, а впала з неба. Наші прономерували її як KIR62354. Для мене вона одразу й назавжди стала Кірою й ніким іншим. Як же грандіозно шубовснула вона в піщане море! Гахнулася так, що буря з переляку вщухла. Можете уявити звук падіння гори з неба? От і я раніше не міг.

Цей звук не такий страшний, як той, коли зникає твоя планета. Коли ти щодуху тікаєш із неї на космічному кораблі,

що маневрує між уламками. Затискаєш вуха руками — тільки б не чути вибухів позаду, але при цьому невідривно дивишся в ілюмінатор. Порівняно з тим звуком, Кірин «Гра-а-арх!» вийшов майже тендітним.

Зблиск світла змінив нудне дводенне гудіння вітру й шарудіння піску по обшивці. Ураз запанувала тиша. Ми вилізли зі сховища під пультом управління кораблем. Увесь ілюмінатор заповнився неслуханно велетенською істотою, що тепер лежала за будинками на початку пустелі.

Зелена кам'яна брила в шкіряних зморшках, броньованій лусці й рогових брунатних наростах на голові та лапах. Небезпечна, безпорадна й жива.

Те, що вона жива, я зрозумів одразу. Вона дихала. Вогнем. Дві доріжки розплавленого на слюду піску утворилися під однією з рогових пластин. Смог, який ледве не розтрощив новий прихисток гномів. Гноми, тобто ми, страшенно заметушилися й увімкнули відразу всі свої гаджети.

7-й день після падіння Кіри. 736 день від зникнення Землі-2

Кіра велична.

Її ворушіння схоже на справжній землетрус. Добре, що вона впала так далеко від нас. Ми провідуємо її на катері. Коли вона заворушилася, довелося ввімкнути силові поля навколо корабля, щоб нічого не пошкодилось.

Уранці я виходив із катера дивитися на неї. Її накрили ковпаком з наноскла. Мама та інші вчені дуже злякались радіації. Але брила виявилася аніскільки не радіоактивною. А ще вона

зовсім не брила. Вона м'яка, як желе. І гаряча. Від неї віє жаром, як від ватри.

Вогнем Кіра вже не дихає, а от пісок навколо розплавився вщент, утворивши кілометрову яму. Навіть у скафандрі шкварить добре. Довго поряд не простоїш.

Зморшки Кіри схожі на гірські хребти, броньована луска й рогові пластини — на цілі острови, які потроху пливуть по її поверхні, а сама вона не із желе, а швидше з лави. І там, де вона вдарилася, шкіра порвалася, і лава випорскується назовні, застигаючи за кілька годин.

Кіра схожа на планету, що вмирає. Мені здається, що їй боляче. Але в живих планет, твердять підручники, немає нервової системи. Та я відчуваю, що Кіра страждає. Вона важко дихає.

Мама спеціалізується на хворобах різних космічних форм життя, які майже ніколи не схожі на людей. За два дні їй та іншим лікарям вдалось зупинити Кірині «лавовиливи». Рани ще відкриті, але є надія, що ми розшифрували її геном правильно і шкіра швидко зростеться під дією геноліків.

Ми маємо базу розшифрованих геномів усіх істот нашої Галактики. Але навіть це не підказало нам, що Земля-2, на якій ми жили, теж істота. Жива істота зі своїм геномом і диханням! Може тому тепер усі так кинулися рятувати Кіру? Живу планету, що впала нам на голову.

Планети-істоти не агресивні, тому я тут. Можу навіть торкнутися цієї велетки. Правда, лише в рукавиці.

Мені здається, вона відчула, що я її погладив. Деякі її нарости-материки попливли швидше. А одна з ран майже на очах затягнулася плівкою-шкірою. Я відстрибнув. Від різкого руху мене відкинуло крізь гнучке наноскло назовні

в пустелю. Я все ще не можу звикнути до меншої сили тяжіння.

Рукавиця залишилася теплою.

10-й день після падіння Кіри. 739 день від зникнення Землі-2

Малювати в таких рукавицях страшенно незручно. Раніше я любив малювати лохнеське чудовисько. Не завжди виходило. А ще на 581g дуже швидко замерзають маркери, тому моя Нессі залишалася то без хвоста, то без ноги, то такою худою, наче її не годували відтоді, як уперше вигадали.

— Максе, ну звідки ти взагалі знаєш, якою вона має бути? — не вперше запитала мама, роздивляючись малюнки Нессі. — Ти ж у курсі, що її насправді не існує?

— Знаю, але було б прикольно, якби існувала. Я б міг із нею гуляти, як із собакою.

— Не зміг би, — мама ввімкнула зануду. — Тут собака не виживе, ми ж про це вже багато разів говорили...

Малювати Кіру значно легше. Спека навколо неї маркерам на користь, вони майже течуть, і я легко промальовую всі її лавові спалахи та зморшки.

Мама невідривно стежить за показниками Кіри на моніторах. І водночас спостерігає за мною в ілюмінатор. Ми живемо наче в лабораторії, бо наш відсік корабля і є медичною лабораторією.

Я роблю зі свого малюнка паперову Кіру-оригамі. Тільки вона чомусь виходить схожа на качку. Кривобока, опукла. Якось кривенька качечка.

Кривенька качечка «шкутильгає» поверхнею столу до ілюмінатора, за яким важко дихає її прототип.

І саме тоді Кіра злітає.

3-й день по тому, як Кіра злетіла. 742 день від зникнення Землі-2

Кіра величезна, і її раптовий злет над пустелею спричинив появу тріщини на поверхні планети. Частина наших будинків полетіла в провалля. На щастя, ніхто не постраждав, бо всі стежили за Кірою біля лабораторії.

Я вибіг із корабля разом з усіма, коли вона розтщила купол із наноскла та з пронизливим виском здійнялася в небо, як торнадо, раптово обросле біло-рожевим хутром.

Я добре бачив кожну її шерстинку крізь силове поле, що захистило нас від руйнівного Кіриного старту. У цей момент я найменше думав про тріщину біля станції. Це дурня, але я не міг позбутися думки, що Кіра підслухала нашу з мамою розмову про собаку.

Переді мною в сказаному танці пролітав торнадо-пес. Саме такий, яким я щоразу його собі уявляв. Кіра відтворила навіть білу плямку навколо лівого вуха. Планети-істоти таке вміють. Вони — емпати. Пристосовуються до тих, кого обирають собі симбіонтами. Саме так колись пристосувалася Земля-2, коли обрала нас.

І тепер Кіра, повна довіри, танцювала сказаний танець радості, що вгадала чиїсь мрії. Мені стало страшно. Я вже знав, що ми робимо з тими, хто нам довіряє.

Кіру вдарили гравітаційним полем. Танок зупинився.

4-й день по тому, як Кіра злетіла. 743 день від зникнення Землі-2

Тепер вона знову на землі. Наполовину засипана піском. Навіть на три чверті. Коли після удару Кіра впала в ущелину, весь пісок довкола зсипався туди на неї.

Я кричав на наших. Кричав так, що вони поховалися у свої модулі-домівки. Усе марно. Усі, як і мама, вважають, що Кіру треба зменшити. Вони майстри все зменшувати чи збільшувати за власним бажанням. Землю-2 два роки тому вони вирішили збільшити, щоб усім вистачило місця. Трохи прорахувались. І Землі-2 більше не існує. Але їх це не зупинить.

Кіру зменшити я не дам. Я її захищатиму. Я їм відімкну всі джерела живлення. Нехай тоді спробують когось зменшити. Я їх сам усіх зменшу.

З мамою я тепер не розмовляю.

6-й день по тому, як Кіра злетіла. 745 день від зникнення Землі-2

Над ущелиною біля Кіри тихо. Іноді вона ворушиться, але її досі тримає гравітаційний капкан. Її знову накрили наносклом.

Я кажу, що не дам більше нікому її скривдити. І я не дам. Не пам'ятаю тільки, чи є в живих планет вуха? Але мені здалося, що Кіра все зрозуміла.

Мама набрала з Кіри кілька пробірок того, що має бути кров'ю. Я залишив їй записку: «Чому ти так упевнена, що зменшення Кіри не зашкодить?!»

Мама не відповіла.

Тоді я написав ще одну записку: «Ви про неї не думайте! Хочете тільки, щоб вам було зручно! Усіх переробляєте під себе!»

Тоді мама попросила дати їй спокій.

Я з нею й далі не розмовляю.

Після гравітаційного удару в Кіри пошкоджено лапу. Задню праву. Я викрав усі ті пробірки. Без цієї лави, що замінює Кірі кров, зменшити її неможливо. Удруге я їх до неї не підпущу.

Усе, що Кірі потрібно для порятунку, це час. Тепер я знаю про живі планети майже все. Я підкидаю паперову Кіру-оригамі, щоб вона злетіла, але фігурка падає на справжню Кіру й навіть товстий шар піску не захищає її. Кіра-оригамі згорає за секунду.

Через два дні Кіра злетіла знову, і тоді я зрозумів, що мама, як і всі, її боїться.

1 день до того, як Кіра злетіла. 738 день від зникнення Землі-2

Того дня ми разом із мамою були під куполом біля Кіри. Вона ворушилась, і нам довелося включити силові поля скафандрів. Її планети й острови пливли повільніше, а лава-кров здебільшого тверділа й не здавалася такою розпеченою, як раніше.

— Твоя Кіра здатна рознести всю планету на друзки, Максє! — у мами був поганий настрій.

— У тебе подвійні стандарти, — я малював Кіру вугіллям із моїх земних запасів на коричневому обгортковому

папері. Добре, що його цілий рулон, навіть хвіст умістився. — Як ти її вивчаєш і тобі цікаво, то вона «наша Кіра», а як вона робить щось непередбачуване й лякає тебе, то одразу «твоя Кіра»...

— Я не просила її сюди прилітати!

— Падати! Вона впала. І ми маємо їй допомогти!

— Хоч би нам тут хтось допоміг, — зітхає мама.

— У нас і так усе добре. Тепер ще Кіра є, — я змотав рулон із намальованою Кірою й засунув у наплічник.

Кіра нас чула, я знаю. Тому і злетіла. Відчула, що потрібна нам.

10 днів по тому, як Кіра злетіла. 749 день від зникнення Землі-2

Кіра змінила клімат 581g. Від її жару розтанули льодовики, а температура підвищилася до 14 градусів за Цельсієм. Раніше тут були тільки пустеля і крига. Тепер є річки й тепло.

Під час польоту з неї натрусилося стільки всілякого насіння, що нині маємо цілу долину паростків. Жодні з привезених нами за ці два роки не вдалося виростити навіть у теплицях.

Тепер усі ще більше обговорюють ідею зменшити Кіру й залишити в нас назавжди. Такий собі ручний модифікатор планет. Але так не буде.

Від сьогодні над Кірою діє невидиме захисне поле, воно пропускає лише мене. Його генерує сама Кіра, і це наша з нею таємниця. Усі інші впевнені, що я їм не стану на заваді, а зменшення Кіри вважають лише питанням часу.

Мама зробила вигляд, що не помітила зникнення пробірок. Але вона нікому про мене не сказала. Я зрозумів, що ми помирились.

Кіра окулюється — обертається в лялечку. До цього здатні всі планети-істоти. Ще трохи — і вона остаточно визначиться, якою планетою бути.

15 днів по тому, як Кіра злетіла. 754 день від зникнення Землі-2

Сьогодні Кіра знову ворушилась і змінювалась. Вона стала помаранчево-червоним гігантським коконом із неймовірними чорними орнаментами. Кіра схожа на ламку видовжену лялечку метелика, що застрягла серед скель. Увесь пісок із неї давно зсипався на дно ущелини. Гігантська скульптура Кіра височіє над поверхнею планети, немов гірський пік.

Усі наші вимагають від мами чимшвидше провести зменшення. Хочуть зробити планету цілком пристосованою для людей. Мама відповіла, що зменшувати кокон небезпечно, бо живу планету можна втратити. Я знаю, вона тягне час.

І я знаю, що їх це не зупинить.

21 день по тому, як Кіра злетіла. 760 день від зникнення Землі-2

581g тепер має атмосферу. Уже тиждень без упину йдуть дощі. Долина паростків перетворилася на джунглі, а ущелину навколо Кіри, як і майже все навколо, затопило водою.

Уся планета тепер суцільний океан. Наші знову перемонтували селище на космічний корабель і піднялися на орбіту. Перед тим силове поле над Кірою витримало дві атаки. Кіра навчилася захищатися від гравітаційних ударів. Здається, усі злякались по-справжньому.

Нас із мамою лишили біля Кіри на герметичному катері. Мама невідривно стежить за розвитком Кіри на моніторах. Я їй допомагаю.

28 день по тому, як Кіра злетіла. 767 день від зникнення Землі-2

Кокон із Кірою вчора розломився, зірвався й потонув. Монітори востаннє видали стовпчики цифр і замовкли. Більше від Кіри жодних даних ми не отримували.

Кілька днів нам довелося безнадійно вдивлятися в товщу води. Я плакав. Мама плакала теж, але тільки тоді, коли думала, що я не бачу.

А потім із води виринула Нессі. Та сама, яку я стільки малював. Легенда, якої не існувало. Кіра. Мама засміялася.

— Дочекався, Максику? — вона обійняла мене, дивлячись на велетенську істоту, яка, немов цуценя, плескалася перед нашим монітором, здіймаючи невелике цунамі. Нам довелося злетіти над поверхнею океану.

Мама фотографувала. Я малював.

Кіра злетіла над поверхнею й обернулася на вогняного собаку. Океан почав випаровуватися. Атмосфера запалала. Ми принишкнули біля ілюмінатора — за ним розгорталося пекло. Клімат планети змінювався і поступово ставав придатнішим

до життя. Кіра одужала і, як будь-яка планета-істота, взялася за справу — творити планету для тих, кого обрала.

Кіра знову стала брилою. Я знав, що вона чекає. Схопив наплічник і вибіг назовні. Вона була надто гарною, щоб бути справжньою, але існувала. Мама швидко вибігла слідом за мною.

581g стала точною копією Землі-2.

Кіра знову збиралася в мандри. Я востаннє торкнувся її рукавицею. Вона не була гарячою. Щойно планета-істота полетить, скафандр узагалі можна буде зняти.

Я залишив на поверхні планети Кіри своє оригамі. І вони разом зникли у хмарах.

А ми залишилися й пішли роздивлятися Кірин кокон, який знову показався, щойно спала вода.

Десь на обрії приземлявся космічний корабель. Це повернулися наші — ті, хто освоє нові планети для людства.

Мія Марченко

«Кожум'яка & Змій», або Дипломатія князівни Анни

У Києві на розі Володимирської та Великої Житомирської у великому будинку жила собі поживала, зефір жувала й на самокаті каталася князівна Анна.

Анна була мудрою дівчиною та ще й найстаршою з чотирьох дітей князя Київського, а це, скажу я вам, не мигдалеве лате сьорбати. Анна любила молодших братів і сестричку, але час від часу вони їй добряче-таки допікали. Постійно сварились то за іграшки, то за одяг, то за фломастери, то за планшет.

Старшій князівні ці сварки страшенно набридали. Вони заважали їй читати про грифонів, зміїв, василісків і решту химерно-прекрасних істот, як-от ірландська банші або японські безликі привиди. Полюбляла Анна читати і книжки з бібліоте-

ки батька-князя, тому часом прокрадалася туди. Книжки там, на перший погляд, якимось нуднувато називалися: «Психологія взаємин» чи «Мистецтво дипломатії», та й картинок у них не було. Але Анна скоро виявила, що там ідеться про цікаві речі, наприклад, про те, як досягти згоди між людьми, у яких зовсім немає спільних інтересів.

А ще Анні страшенно подобались таємниці. Наприклад, брала вона з полиці книжку незнайомою мовою, і спершу текст на сторінці видавався повною тарабарщиною, а потім — якщо забити дивні слова в словник на телефоні — виявлялося, що все в тій книжці до ладу й навіть можна відчитати цікаву історію. Це Анну просто таки причаровувало — наче щоразу розгадуєш таємний шифр.

Коли Анні остаточно набридало слухати сварки середульших брата й сестри, вона хапала білий кухонний рушник. Вимахуючи ним, мов парламентар, Анна розводила братика й сестричку по кутках. А потім ходила між ними, мов посол, аж доки вони не вгамуються й не домовляться грати в ігри на планшеті тільки по черзі. І щоб той, хто махлював, віддавав другій стороні цукерку.

Ще вправніше в Анни виходило порозумітися з найменшим братиком — Славком. Той був такий маленький, що взагалі розмовляв якоюсь власною мовою. Бувало, розплачеться Славко, розвередується, аж усі від нього тікають. І так триває, доки не втрутиться Анна, вислухає малого та з'ясує, що він усього лише хотів погратися он тим глечиком із найвищої полиці.

Анна навіть батькам допомагала помиритися, коли вони, бува, сварилися. Бо батько-князь вкотре хотів перебудувати палац, а княгиня поїхати відпочити до сестри у Грецію.

Отак вони й жили. Аж раптом одного дня з'явився в Києві вогнедишний змій. Він зупинився десь там, де Рибальський острів, і заходився голосно ревіти, вивергати полум'я, тупотіти лапами й усе довкола нищити.

Анна довго дивилася з балкона, як змій підпалює дерева й пускає полум'яні струмені над водою, аж доки з Дніпра не піднялося так багато пари, що весь Київ потонув у тумані.

«Тепер усе місто — наче велика римська баня», — подумала Анна.

Вона не дуже злякалася змія. Його тупотіння та рев нагадали їй істерики братика Славка. Коли батьки оголошували, що він уже достатньо надивився мультиків чи що час укладатися спати, малюк вередував майже так само люто. Найстрахотливіше він бушував, якщо мама раптом забувала і пропонувала йому зелену сорочку замість улюбленої рожевої.

Тож Анна не злякалась. А от кияни настрахалися не на жарт. Усе місто тими днями жило в напрузі. Дорослі стривожено радились, дітей перестали пускати до школи чи садочка, тож братики й сестричка князівни з нудьги сварились ще частіше.

А за кілька днів якось увечері старша князівна випадково почула розмову батьків. Батько-князь переживав: він і досі не міг знайти нікого, хто б наважився наблизитись до змія. І ніби цього було мало, саме того дня до нього завітала ціла делегація перестрашених містян, які заявили, що змій, напевно, вимагає собі данини. А що ні на смачнючі булочки, ні на еклери, ні на дві тони знаменитого київського сухого варення, ні на дві вантажівки «Київських» тортів змій уваги так і не звернув, то городяни вирішили, що доля послала

їм дуже традиційного змія, лють якого має вгамувати лише дівчина княжого роду.

— Треба припинити ці розмови! — обурилась княгиня. — Ще чого придумали! Це якесь середньовіччя. негайно видай відповідний указ!

— Уже видав, — зітхнув князь. — На всіх сайтах розміщено, ще й на сітілайтах по всьому місту оголошують. Але люди налякані.

— Невже зовсім ніхто не здатний дізнатись, чого той змій хоче? — у відчай сплескувала руками княгиня.

Почувши розмову батьків, Анна страшенно зацікавилась. Їй стало неймовірно шкода змія, до якого ніхто так і не зумів дослухатися. І одна ідея міцно засіла в неї в голові. А що була князівна рішучою та цілеспрямованою, то задуми свої втілювала дуже швидко.

Наступного дня Анна встала якомога раніше й почала готуватись. Найперше вона вирушила до своєї подруги пожежниці Ярослави, яка працювала в пожежній частини на вулиці Володимирській (зовсім поряд із княжим будинком). Треба було заpastися спорядженням на випадок, якщо доведеться підійти близько до розпашілого змія.

— Привіт, Ярко! — гукнула Анна дівчину, яка саме мила пожежну машину. (У пожежників тими днями було особливо багато роботи). — А позич-но мені, будь ласка, на день пожежну куртку й шолом.

— Що, знову граєтесь у пожежну команду? — засміялась Ярка, знімаючи з гвіздка й обережно надіваючи на голову Анні велетенського пожежного шолома, який одразу закрив князівні пів обличчя.

— А от і ні, — гулко відказала Анна з-під шолома. — Усе набагато серйозніше. Я йду побазікати зі змієм.

— Круто! — оцінила новину пожежниця. — У такому разі не забудь добре намочити куртку та шолом. Буде не так спекотно.

Анна подякувала подрузі за пораду й почимчикувала збиратися далі. Вона запакувала собі бутерброд, припасла пляшку води. Поклала це все в рюкзак і задумалась. Як же докричатись до такого велета, який ще й постійно реве?

Аж тут згадала, що в татовому кабінеті лежить гучномовець. Князь користувався ним для промов під час великих свят, коли у Верхньому місті збирався великий натовп. От тільки в тому гучномовці давно сіли батарейки.

Анна прихопила пристрій із собою. Виміняла в Славка батарейки з його динозавра на свою ручку з блискучим чорнилом і непомітно вислизнула з дому. Батькам залишила записку:

Пішла домовлятись зі змієм. До обіду повернуся. Анна.

Анна вдягла куртку й пожежний шолом, скочила на свій самокат і — вжух! — з'їхала Андріївським узвозом просто на Поділ і далі до річки. Вона попрямувала до набережної Дніпра — туди, де шипіла пара й ревів змій.

Що ближче Анна під'їжджала до берега, то страшніше їй ставало. Усе довкола курилося парою, земля розжарилась і відчутно двигтіла. Ревіння змія тут було чутно набагато краще, аж їй вуха позакладало.

Анні стало якось незатишно. Вона вже думала розвернутися й дременути додому, аж раптом у просвіті між будинками

на Іллінській вулиці побачила змія. Він завис у повітрі якраз над Трухановим островом і, істерично завиваючи, підпалював дерева.

Отут Анна просто таки розлютилася.

— Ні, так не годиться! — тупнула вона ногою. — Не можна ось так заявлятися й усе нищити! Він же всі дерева попалить. А ми так любимо гуляти там улітку!

Тож Анна хоробро рушила до самого берега Дніпра. Намочила там протипожежну куртку, добряче полила шолом, вдягнула все це та закрила ніс і рот хусткою. Після цього вона одразу відчула себе краще й упевненіше. Час було починати перемовини.

— Агов, змію! — закричала Анна в гучномовець. — Ану негайно припини оцей гармидер!

Коли змій почув її голос, то ще більше розійшовся. Пирхнув вогнем, хвостом повалив велетенський дуб і знову заревів.

«Ні, це щось не те, — подумала Анна. — Здається, ніхто не любить слова “Припини!”, коли злий чи засмучений. Зі Славком принаймні це ніколи не спрацьовувало. Гарзд, спробуймо інакше».

— Агов, змію! — знову закричала Анна. — Розкажи мені, будь ласка, що сталося?! Я хочу допомогти!

Змій перестав ревіти і зненацька полетів просто на Анну, аж вона позадувала з переляку і стрибнула за парапет на набережній. Рептилія знесилена плюхнулася на сходинки вниз і піднесла над парапетом дуже виснажену на вигляд голову.

— Г'ярданш-ш-ш! — проревіла голова й сумовито чмихнула іскрами.

Анна зсунула шолом на потилицю й випросталася, щоб краще роздивитися неоковирного гостя.

— Х'я...к'я...г'я... — спробувала повторити слова змія, аж раптом їй сяйнула думка: можливо, змій, як і її братик Славко, просто розмовляє іншою мовою? — Повтори, будь ласка, — попросила вона змія й полізла в телефон, щоб розпізнати мову. Однак її колекція словників не спрацювала. Зміїної мови там не було.

Анна спробувала завантажити словник з інтернету, але зв'язок працював страшенно повільно. Проте князівна не розгубилась. Зрештою, хіба вона дарма стільки готувалася та стільки їхала на цей берег, щоб отак просто відступити! Анна швиденько побігла до Національної бібліотеки поблизу.

— Дайте мені, будь ласка, українсько-зміїний, зміїно-український словник! Це терміново! — попросила вона переляканого бібліотекаря, який понад усе мріяв не виходити сьогодні на роботу, але ще більше боявся залишити книжки на поталу змієві.

Анна отримала словник і взялася шукати слово, схоже на те, що ревів змій.

— Г'яш-ш-ш... Х'ярш-ш-ш...да-а-а-ан... Хм... як дивно, — бурмотіла вона, гортаючи словник. — Здається... шия? Невже шия? Гей, змію! — закричала вона вгору. — У тебе що, шия болить? Агов? Г'ярш-ш-шдан, ш-ш-ш?

Змій спробував кивнути, але, вочевидь, шия в нього і справді дуже боліла, бо після того він страшенно заревів і сильно плюснув хвостом. Анну забризкало з ніг до голови. Лише дивом їй вдалося врятувати від намокання словник

під пожежною курткою (адже книжка була бібліотечна). Зате куртка й шолом, які вже почали небезпечно підсихати, знову зволожилися.

— Та-а-ак, ш-ш-шия... — спромігся провити змій із сильним акцентом. — Ш-шия зацим'їть. Невральгіє! Я літати ваше місто повз, а тут геть погань! Геть! Геть! А-а-аргх-х-х! — і він знову ображено заревів.

— Тобто не в нас погано, а тобі погано стало? — уточнила Анна, вилізаючи на парапет і сідаючи поряд із головою змія.

Той стримано кивнув.

— Як прикро! — щиро поспівчувала йому дівчинка. — Пробач, що в моєму місті до тебе поставилися так негостинно. Я зараз спробую щось придумати.

Юна князівна глибоко замислилася, а змій тим часом поклав голову їй на коліна й заплющив очі, тільки дим із ніздрів курився. Уже й мобільний у неї в кишені дзенькнув, повідомляючи, що завантажив нарешті перекладача зміїної мови, проте Анна й досі механічно чухала засмученого ящера за вушком, відволікаючись лише на те, щоб загасити рукавицю, що час від часу займалася.

Раптом місто за їхніми спинами вибухнуло гамором: завили сирени, у церквах били набат, пагорби почорніли від людей, які висипали цілими натовпами. А потім Анна зі змієм почули страшенний гуркіт, який усе наближався. Дівчинка аж підстрибнула з переляку, і змій також.

Анна озирнулася на місто і зрозуміла, що гуркіт видавав велетенський мотоцикл. На ньому мчав до них набережною бородатий здоровило в шкірянці й темних окулярах. Волосся в нього було стягнуто у хвіст і пов'язано червоною банданою

в драконячих черепах. А до сідла позаду він причепив велетенську булаву, яка цілком могла зійти за бейсбольну биту.

— Комак конід! Р'ятуйте! — вереснув змій, важко здіймаючись у повітря й розбризкуючи воду довкола. — Це якийсь дошман! Душегуб! Чього тебеба? — заревів до здоровила.

А мотоцикліст зробив різкий віраж, кинув байк і у два велетенські стрибки опинився поряд із Анною, загрозливо взявши сталеву битку напереваги.

— Чього тобі тебеба? Кажжі-і! — ревів змій. — Ти бытися прийшов, га? Бытися?

— Та цеє... — трохи невпевнено почав здоровило, але за мить затнувся, зробив люту мордюку й теж заревів: — Битися, звісно! З тобою, потворо! Ще чого придумав, дівчат викрадати! Зараз я тобі!

— Р'ятуйте! Отак ви тут приймаєть гість?! — заверещав і заперхав змій.

— Ой, не починай! — скривилася Анна, поправляючи пожежний шолом і стаючи на весь зріст на гранітному парапеті. — Просто в нас не заведено нічого палити, якщо ти гість! Заспокойся! Ніхто тебе не вбиватиме! — додала через перекладача в телефоні. А потім грізно крикнула здоровилу: — І ти охолонь! Ще чого придумав — бити хворого іноземного змія! Ми з ним оце щойно почали розуміти одне одного! Хіба не бачиш, у нього шия болить?! Ти взагалі хто такий?

— Та я цеє... — здоровило знизав плечима. — Кирилом мене звати. А прізвище Кожум'яка. Мій батько шкірянки байкерам шиє. А я йому шури мну. Родинний бізнес.

— І чого ти сюди припхався? — ще більше розсердилася Анна, бо змій знову почав літати над Дніпром та істерично

вивергати полум'я. — Не бачиш, у мене тут рятувальна операція! Тільки змія мені налякав!

— Так заради тебе ж. Князь сказав, що тебе викрали, — почав виправдовуватися здоровило. — Він уже тиждень мене просить цю потвор... цього вельмишановного змія... — виправився Кирило, помітивши обурений погляд Анни, — ... прикінчити. Ой, тобто... присмирити. Люди князю наговорили, ніби я найсильніший у місті, бо я колись у нас на підприємстві дванадцять шкур разом порвав. Але то таке... Я тоді просто злий був, бо з татом посварився. Сказав йому, що з ним працювати не хочу. Так ото: твій батько-князь мені вже й гроші обіцяв, і прислав депутатів усяких, потім дідків древніх — діячів наших культурних, умовляти. А я не хотів погоджуватись. Чомусь усі думають, якщо ти сильний, то мусиш любити кулаками махати. А я на лікаря-реабітолога хочу вчитися, он навіть курси першої допомоги закінчив. Зараз ще на масажиста вчуся. Але батько з братами кажуть, що нічого з того не вийде. Бо жодна людина мого масажу не витримає. Мовляв, я надто сильний.

— О! То ти масажист? Ще й реабітолог! — аж підстрибнула Анна. — Це ж якраз те, що треба!

— Та я ж і кажу, — кивнув здоровило. — Як у нього шия болить, я спробую допомогти! Тільки ти перекладай. Думаєш, я не розумію! Таку ось довбешку-головешку на хребті носити — то не в носі колупатись. Ще й крила. Дарма він оце, до речі, у холодній воді бабрається. Агов! — закричав він змієві. — Тобі не можна у воду! Ти розжарений!

— Чекай, — сказала Анна, швидко набрала слова в перекладачі й переказала слова Кирила змієві.

— Так, — рішуче кивнув Кожум'яка, — ти йому поясни тут усе, а я швиденько в місто зганяю. Треба йому чогось для компресів. І якихось міцних мотузок — витягання зробити. Я зараз.

Кожум'яка скочив на байк і помчав у місто. Дуже скоро до берега потягнулися вантажівки зі смолою й коноплями. Вернувся й Кирило.

— Агов, змію! Спускайся! — сказала Анна зміїною мовою. — Зараз ми тебе підлікуємо!

І почалося лікування — аж земля загула. Спершу Кирило мав розігріти змію м'язи — тут стала в пригоді булава, вона ж бійка. На пагорбах тільки й чути було — луп! луп! — аж луна Києвом пішла. Так Кирило за змія взявся, що й Дніпро закурився, аж іскри заскакали з-поміж туману. Розігрів Кожум'яка ящера, мов коваль у горні. А той пихкає, аж захлинається від задоволення.

— О! Які профі! — у захваті вигукував змії. — Масаж булава в мене ще не був!

Далі Кирило обмотався коноплями і звелів змію хапатися за них пащею й тягнути щосили на себе — це мало трохи витягнути шию, розпрямити хребет і прибрати затиснення нерва.

Наостанок Кирило зробив змію обгортання з гарячої смоли, а після знову добряче розім'яв змієву шию кулаками й булавою.

— О! Нареш-ш-шті! Як же хорош-ш-ше! — вигукнув змії і бубухнувся просто на пісок, аж земля здригнулася.

— Чого це він? — трохи злякано зиркнув Кирило на Анну. — Я ж наче легенько. Я ж нічого...

Дівчинка обережно наблизилася до змія й почухала його за вушком. Почулося задоволене сопіння.

— Він спить, — прошепотіла вона Кирилові, обертаючись і сяючи переможною усмішкою. — Мабуть, утомився, бідолашка. Та й виснажився.

— А, ну тоді чудово, — зрадів Кожум'яка. — Тільки треба його чимось теплим накрити, бо застудиться після процедури.

Не встиг він це промовити, як скрізь із пагорбів залунали радісні передзвони і люди весело загули.

— Жах який, — обурилася Анна. — Треба їм швидше сказати, щоб припинили, бо розбудять бідолашного змія. А йому треба поспати.

— Стрибай до мене, — кивнув Кирило на свій мотоцикл. — Швиденько тебе домчу.

Кожум'яка з Анною хутко вкутали змія коноплями, щоб йому затишно спалося, і поїхали до міста.

Анна розповіла історію змія батькові. Той одразу ж наказав спинити калатання і звелів нікому не наближатися до місця, де спить змій, — щоб дати іноземному гостю відпочити. Та все одно до самої ночі під вікнами княжого будинку чутно було радісні хмільні крики:

— От так Кирило! Кожум'яка форева! Кирила в князі! Кирило прийде — порядок наведе!

Люди ж бо дивилися на процес лікування з пагорбів. Їм здалося, що Кожум'яка просто добряче віддубасив змія і той угамувався.

Назавтра, коли змій прокинувся, шия в нього вже не боліла, тож він більше не ревів, нічого не підпалював і взагалі виявився дуже чемним і порядним ящером. Анна з Кирилом запросили його на трав'яний антистресовий чай із медом до князівського дому. Пусте, що змій не влізав на балкон.

Він був якраз підходящого зросту, щоб, сидячи у дворі, розмовляти з Анною та Кирилом, які чаювали на другому поверсі. Щоправда, аби подати йому чай, князю довелося загнати у двір невеличкий підйомний кран і позичити велетенську чашку з дитячого майданчика. (Ту саму, що на київській Пейзажній алеї. Коли ж змії відлетів, батько Анни за допомогою будівельників приладнав ту чашку на місце. Вона й досі там. Працює гіркою для малюків. Сходіть, подивіться.)

— Ви такий прекрасний спеціаліст, — захоплено звернувся змії до Кирила за допомогою Анниного перекладача. — У моїх друзів-зміїв часто такі самі проблеми зі здоров'ям. Ну, ви розумієте. У когось три голови, а це страшенне навантаження на хребет. Когось сильно пом'яли нерозумні агресивні люди, які бояться таких, як ми. Їм-бо не трапилася на шляху така уважна й розумна перекладачка, — тут змії вдячно всміхнувся до Анни. — Хтось літає надто високо — там, де холодно. А якщо ти розжарений — привіт, невралгіє! Такі от проблеми.

— Хм... — задумливо протягнув Кожум'яка. — Здається, я маю до вас ділову пропозицію.

Кирило зі змієм добре все обговорили, і за кілька місяців на кошти від продажу коштовностей, які змії наколював зі свого черева (воно в нього виявилось вкрите самоцвітами. Змії ж бо, як і їхні родичі дракони, люблять спочивати на скарбах), заснували в Києві, в урочищі, що лежало просто під княжим будинком, лікувальний СПА-центр для зміїв та інших охочих. І назвали той центр «Кожум'яка & Змії». Князь був страшенно задоволений, адже відтоді в місто потяглися

багаті іноземні змії, тож і грошей у містян стало набагато більше.

Спершу Кирило зі змієм хотіли назвати своє підприємство «Анна, Кожум'яка & Змії». Проте Анна не погодилась.

— Я маю спершу вивчитися, — сказала вона. — Мені ще зарано працювати. Крім того, нечесно буде писати моє ім'я на вивісці, якщо насправді я у вашій фірмі не працюю.

Але оскільки обидва наполягали, що в Анни, яка допомогла їм порозумітися, теж обов'язково має бути частка в підприємстві, то батько-князь відкрив їй рахунок у банку.

Коли юній князівні виповнилося вісімнадцять, там набирався вже чимало грошей. Анна вирішила витратити їх на навчання в одному з найкращих світових університетів міжвидових відносин. Незабаром вона стала шанованою дипломаткою-правозахисницею і допомагала людям порозумітися з різними незвичними створіннями, як-то грифонами, василісками чи, наприклад, барґестами.

А коли князівна втомлювалась від роботи, обов'язково верталась у Київ, де йшла поплавати в знаменитих термальних басейнах центру «Кожум'яка & Змії». У ці басейни, які підігрівав для неї особисто змії, вона мала довічний безкоштовний абонемент.

Відтоді й урочище під князівським палацом уславилось. І скрізь у Києві стали називати його скорочено та просто — Кожум'яки.

Валентина Вздутьська

Грей

Коли Грей постарів, його відвезли до притулку. Спершу він не дуже зрозумів, що сталося, і став чекати. Просовував ніс крізь пруття клітки та приношувався цілісінський день, а вночі здригався від найменшого шереху.

— Та годі тобі. Вони не повернуться, — сказав бультер'єр у сусідній клітці. — Краще схрести лапи, щоб не приспали.

— Що? — не зрозумів Грей.

— Та нічого, — махнув лапою буль. — Спи.

А потім хтось забув замкнути клітку, і вночі Грей утік.

Кажуть, собаки можуть по запаху відшукати будинок за багато кілометрів. У Грея з нюхом було вже не дуже, але зрозумів він це тільки в глухому лісі без жодної стежки. У кущах шурхотіли їжаки, на деревах пищали совенята. Угорі масним млинцем висів місяць. Грей згадав, що голодний.

«Добре їжакам, вони й слимаків можуть поїсти». Слимаків Грею не хотілося.

Він зиркнув на млинець у небі й тихенько завив:

— У-у-у!

Ні ліс, ні місяць, здавалося, не звернули на нього уваги.

— У-у-у-у-у! — завив Грей голосніше.

Ліс ніби прислухався.

— У-у-у-у-у! У-у-у-у-у! — розійшовся пес.

— Ти чого це? — почувся захриплий голос із кущів. — У мене аж серце стає від твого виття.

Зір у Грея теж був уже не той. «Лось чи що», — подумав він.

— Та це я так, — пес опустил очі, — просто пісню сумну згадав.

«Лось» із захриплим голосом вийшов із кущів. І виявився зовсім не лосем. Та й голос був не захриплий, а просто вовчий.

— Вигнали? — вовк поплескав Грея по спині.

Грей не знав, що відповісти, але очі вовка, здавалося, і так усе добре розуміли.

— Ходім, переночуєш у мене, — сказав вовк. — Там наче лишився шматочок куріпки.

Літо тяглося по-різному. Швидко — уночі, коли вовк і пес разом виходили на полювання. Повільно — удень, коли відсиджувалися в лігві. Тоді голову Грея обсідали різні думки. Наприклад, чи не повернувся господар по нього до притулку? Шукав його, шукав, а коли не знайшов — поїхав. Або забрав додому якогось іншого пса, наприклад, бультер'єра.

Потім пес думав про те, чому собаки взагалі потрапляють до притулків. І про те, у чому ж він завинив, що став господарям непотрібний. Постарів хіба. Але ж і люди старіють. Тут уже нічого не вдієш.

Загалом подумати було про що.

Потім відлетіли птахи, ночі стали холодними, їжаки готувалися до сплячки, а Грея схопив радикуліт.

— Ну як ти сьогодні? — питав його вовк, підсовуючи впольованого зайця.

— Та щось апетиту нема. З'їж замість мене, будь ласка, — відвертався Грей і намагався заснути, але в голову лізли нові, зовсім сумні думки.

Так тривало весь вересень. І нарешті вовкові це набридло. Одного погідного дня він витягнув Грея за шкібарки з лігва на сонячне світло.

— Ой, ти чого? — обурився пес.

— Ходім, покажу дещо, — сказав вовк, і Грей неохоче полентався слідом.

Ішли вони довго, пес аж почав накульгувати. Нарешті вийшли на край лісу, де до сосен притулилися стрункі ряди котеджів, схожих на польські гриби під коричневими капелюшками.

— Так це ж!.. — вигукнув Грей.

Вовк затиснув йому пащу лапою.

— Дивись, — кивнув він.

Біля новенького, ще не обнесеного двометровим парканом котеджу смажили шашлики. Жінка зустрічала гостей. Чоловік нанизував м'ясо. Діти гралися в піску. Малюк сопів у візочку.

— Куме, кумо! Ласкаво просимо! — вигукнув господар, і хвіст у Грея затанцював сам собою. Лапи відразу ж забули про радикуліт.

— Ану стій! — схопив його вовк. — Думаєш, так вони на тебе й чекають із розкритими обіймами?

Грей зажурився.

— Гаразд, не кисни, — сказав вовк. — Я тут дещо придумав.

За хвилину у дворі здійнявся крик. Гості виклика́ли поліцію, господар побіг діставати рушницю, діти кричали: «І я так хочу! І мене нехай покатає!»

Кричали вони навздогін вовкові, який чкурнув у бік лісу з малюком у зубах. Дитина радісно лопотіла.

Наступної миті з куців вистрибнув Грей і з надривним гавкотом кинувся за вовком.

Р-р-р-р!

Гав-гав-гав!

Ау-у-у-у!

Р-р-р-р!

Здавалося, у лісі тривала серйозна бійка — не на життя, а на смерть. Минуло ще кілька хвилин собачого гавкоту й вовчого скавуління.

— Здається, досить! — тупцював Грей, нетерпляче позираючи в бік котеджів.

— Ну, давай, брате! Щасти! — попрощався вовк.

Люди остовпіли, побачивши, як пес дбайливо виносить із лісу здоровісінького малюка. Дитина радісно слинила собачу морду.

— Треба ж таке, це наш Грей! — сказав господар, поки інші кудкудакали над малям. — Грей-вовкодав! Ну ходім, погодую тебе.

Увесь тремтячи, щасливий пес віддано потрюхикав за господарем. На ліс він навіть не озирнувся.

Коли випав перший сніг, Грей вирішив трохи прогулятися — розім'яти кістки. Місяць у небі висів тонкий і якийсь увесь погризений. Отоді пес і почув тужливе виття.

Серце здригнулося, кудись потягнулось. Згадався аромат соснових голок, смак свіжої зайчатини.

Лапи самі понесли його в ліс.

На галявині сидів вовк і вив на місяць.

— Ти чого це? — підійшов пес.

— Та так, — махнув лапою вовк. — Не можна, чи що?

Грей кинув на нього погляд і ніби тільки тепер угледів по-справжньому. Вовк був худий, з облізлим хутром і геть сивий.

— Ходім, — покликав Грей. — У нас там застілля. Сховаємось під столом і будемо лопати все, чого душа забажає.

— Та я повечеряв, — сказав вовк, але тут у нього забурчало в животі. Грей усміхнувся.

— Давай, брате, склади компанію!

І вони пішли.

Спочатку була піца з морепродуктами й курячі стегенця. Потім домашня ковбаса, биточки й голубці. На картопляне пюре вовк тільки покосився, і Грей поставив тарілку назад на стіл. Зате бутерброди з ікрою й копчена підчеревина пішли на ура. Фарширована щука теж виявилася непогана. Коли

всі пішли танцювати, пес стягнув зі столу качку по-пекінськи. Вони сиділи, обгризати кістки й не могли поворухнутися.

— Торт? — поцікавився Грей.

— Ой, ні, — гикнув вовк.

— Ну як хочеш, — сказав пес. — А я з'їм наостанок.

— На який такий останок? — вовк витріщив очі. — Тебе що, знову викинуть як непотріб?!

— Та ні-і-і! Ну, тобто поки начебто ні. Але я подумав... — Грей нерішуче глянув на друга. — Насправді я думав про це відтоді, як ти мене прихистив...

— Про що ж? — вовк труснув головою, намагаючись прийти до тями після всього з'їденого.

— Я подумав, що загалом не дуже вони мені й потрібні, такі господарі. От!

Вовк не повірив своїм вухам.

— Що, справді? Але ж ти так сумував!

— Так. Але по нашій дружбі я також сумував! І зрештою, я справді мав багато часу на роздуми.

Ніхто не кричав і не викликав поліції. Господар не намагався дістати із сейфа рушницю. Навіть танці не перервалися ні на мить. Грей і вовк вибралися з дому так само непомітно, як і ввійшли.

Місяць ховався за хмарами. Стежка блищала від свіжого снігу. Попереду мовчав чорний знайомий ліс.

— Вовче?

— М-м-м?

— А ти чув про зону відчуження?

— ...

— Кажуть, там дичини багато. Вовкам привілля. Ик! Ой!

— Пропонуеш змотатися глянути?

— Якщо ти, звісно, не проти...

— Та чого ж я проти...

Тихо перемовляючись, вони йшли і йшли вглиб лісу. Знову пустився сніг. Вогники котеджів за їхніми спинами повільно згасали, прощаючись, але Грей не обертався.

Саша Кочубей

Котигорошка

Ох, перепаде мені за цей камінгаут від батьків...

АЛЕ...

Ви в курсі, що насправді Котигорошко не вбивав змія?

І насправді він — не Котигорошко, а Оле.

А Котигорошка — це я, його сестра.

Заплутала?

Ну давайте про все по черзі.

У моїй сімейці справді восьмеро дітей. Тут у казці нічого не перекрутили. Семеро старших — мої брати. Наймолодша дитина — це я. Батьки завжди хотіли мати багато дітей. А ще дуже мріяли про доньку.

Думаю, планета зраділа, коли на восьмій спробі, народивши мене, вони зупинилися. Адже Земля й так перенаселена. Мене назвали — тільки не падайте — Котигорошкою.

Чому мені дали таке дивакувате ім'я — хтозна. Тато регоче, що на сьомій дитині в них із мамою фантазія закінчилася. А мама розповідає, що тоді була мода на екзотичні імена і таке дивакувате ім'я їй наснилося, коли вони з татом відпочивали в Індії і вона практикувала вегетаріанство.

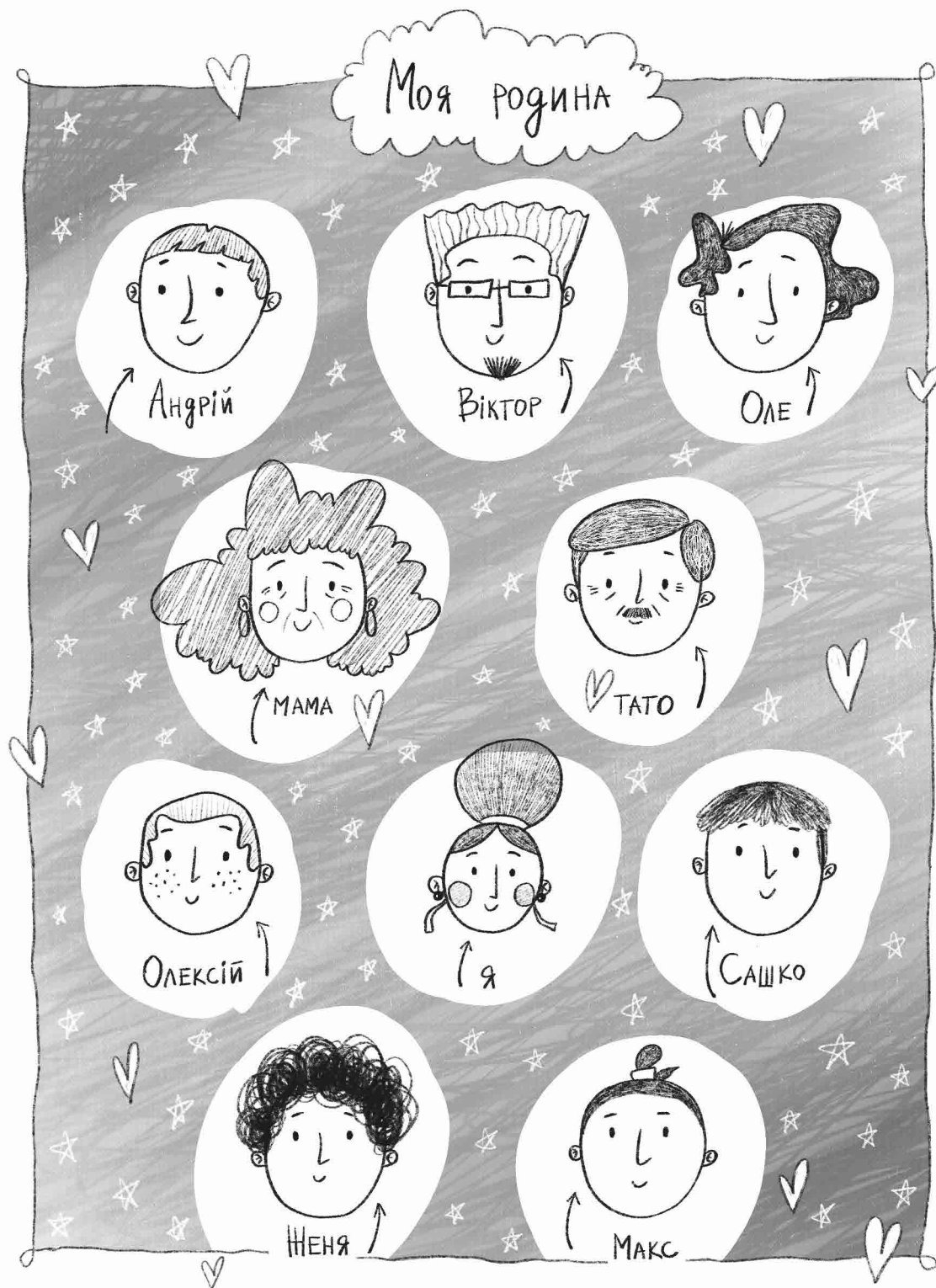
У жовтій пресі все перекрутили, як ви знаєте. Мовляв, Котигорошко — це хлопчик, найдужчий і наймолодший брат, який здолав змія. Усе це маячня. Вони часто прибріхують, щоб зі звичайної ситуації роздути сенсацію.

Чого варта байка про те, що нібито мій брат з'явився завдяки тому, що мама пішла прати на річку, там котилася горошинка по дорозі, мама взяла ту горошинку та й з'їла. І так вона, типу, завагітніла моїм братом. Тупо фейспалм.

Насправді найсильніший у нашій родині — Оле. І він наймолодший із моїх братів. Йому зараз двадцять два, а мені дванадцять. Оле — селебриті й опініонлідер. На нього підписалося понад мільйон людей в інстаграмі. Хайп піднявся після тієї казочки зі змієм. А потім понеслося... У вісімнадцять років Оле зробив кар'єру в професійному боксі. У двадцять його запросили до Штатів зніматися в кіно. Зараз його кар'єра стрімко йде вгору. Уже знявся з Мілою Куніс.

У нас із братом найдивакуватіші імена серед усіх дітей. Але він принаймні знає, чого його так назвали. Річ у тім, що мій тато й усі сім братів — палкі фанати футболу. І це прізвисько вчепилося до брата «завдяки» походу на футбольний матч.

— Оле-оле-оле-оле! — якось завивали брати з батьком після чергового матчу, на який вони потягли мою вагітну на той час маму.

— Хочу морозива! — сказала мама, коли вони проходили повз кіоск із морозивом.

— Буде тобі морозиво! — усміхнувся тато й погладив її кругленький живіт.

— Оле-оле-оле! — проходили вболівальники.

Тато раптом відчув, що на кричалці живіт «ожив». Дитина почала стукотіти ніжками. Тато приклав руку до живота міцніше й сам заспівав: «Оле!». Знову на цьому слові мій брат дав про себе знати. Тато повторив цей експеримент ще кілька разів — і кілька разів мій брат «відгукнувся».

— Кохана! Це знак! — закричав радісно тато. — Наш син хоче, щоб ми назвали його Оле!

Мама закотила очі. Вона знала: якщо тато щось вирішив, то його вже не переспориш. Так брат отримав футбольно-дивакувате ім'я.

Ми сміємося, що це він іще легко відбувся. Бо міг же почати брикатися й на інших улюблених словах тата. Наприклад, на слові «козел» (у тата всі водії «козли», коли він сам за кермом), чи на слові «цейво» (коли татові лінь підбирати слово, то в нього все на світі стає «цейво»).

Інші мої брати отримали класичні імена.

Найстаршого брата звати Сашко. Він працює в ІТ-компанії. Другий брат — Олексій — у Варшаві керує відділом продажів у корпорації, що виробляє ліфти.

Третій брат Макс живе під Тернополем і тримає там свою ферму.

Четвертий брат Андрій працює в Києві в гейм-індустрії.

П'ятий — Віктор — ведучий теленовин, а ще він керує радіо в Богуславі.

Шостий — Женя — фрілансер, займається криптовалютами.

Усі мої брати дуже різні, а тому часто сваряться. Інколи здається, що все, що їх об'єднує, це футбол. Мама каже: одного дня вони зрозуміють, що найрідніші у світі, і почнуть цінувати одне одного. Але цього я не знаю. Поки ситуацію рятує те, що вони повиростали й живуть у різних містах.

— Нічого не знаю! Щоб на картоплю були всі! — кричить тато братам по скайпу.

Мої брати — дуже зайняті люди, але раз на рік вони залізно збираються в нашому домі. У день, коли настає час... копати картоплю. У нас дуже великий город, і тато сам би не впорався. Тому він організовує конфіколл по скайпу й наказує всім їхати додому. І так — щороку. Якщо хтось із братів говорить, що в нього суперважливі справи, які нереально скасувати, у тата одразу «зникає зв'язок».

— Ви кудись позникали! Нічого не чую! Приїдете — поговоримо! — кричить він, вирубає скайп, а потім заходиться сміхом.

Брати не раз умовляли тата засадити город травою. Але він невблаганний.

— Тату! Не сади більше! Картопля — по десять гривень за кіло! Дешевше купити, ніж посадити!

— Ні.

— Тату, давай ти покличеш сусідів, а ми оплатимо їхню роботу?

— Ні.

— Тату, ти ж не бережеш своє здоров'я! Засади город травою! А картоплю ми тобі привеземо!

— Ні.

— Тату, змилуйся! Навіщо тобі стільки картоплі?

— Ні, — суворо відповідає тато братам, а потім розвертається до мене й по-змовницьки підморгує.

Насправді картопля для тата — лише привід, щоб зібрати всю родину разом. Він каже, що якщо цього не робити, то брати скоро забудуть, як звати одне одного.

— Ну що? — мама зранку залітає до кімнати й цілує мене. — Сьогодні наша сімейка об'єднається!

Вона в цей день така щаслива, ви б її бачили. Пританцьовує, підспівує щось собі під ніс. Тато поглядає на неї й усміхається. Мені здається, він влаштовує всю цю пригоду з картоплею заради мами, щоб бачити її такою. Мама нас швидко заряджає своїм настроєм, і скоро ми метушимися, готуючись до приїзду братів. Тато бере маленький мікроавтобус, щоб зустріти всіх на вокзалі. Мама стелить усім ліжка. А я... Найбільше у світі я люблю малювати на своєму айпаді, тому вирішую намалювати наш сімейний портрет.

— Як у тебе гарно виходить! — забігає пізніше мама. — Ти в мене така талановита дівчинка!

— Дякую, мам, — суплюся, бо не люблю, коли мене відволікають.

За вікном сигналить машина.

— Ох! — мама підбігає до вікна. — Котигорошко! Приїхали!

Мама летить зустрічати братів. Я відриваюся від малювання й біжу за нею.

— Котигорошко! Невже це ти?! — наштовхуюсь на Андрія. — Братани, подивіться, як мала виросла?!

Андрій повертається до братів, які вітаються й обіймаються з мамою. Ну все, тепер уся увага прикута до мене. Упродовж наступних п'яти хвилин я слухаю, що мене не впізнати, що я вже не та маленька дівчинка, якою вони мене запам'ятали.

— Ну що, ходімо всередину?! — запрошує тато.

Першого дня все минає гарно. Ми обмінюємося новинами, подарунками. Вечеряємо. Перебиваємо одне одного, жартуємо, регочемо. Поки брати обговорюють останні футбольні новини та розповідають про свою роботу, я продовжую малювати їхні портрети. Тато дуже активний у розмовах, дає братам поради і трішки їх підколює. А мама мовчки сидить і всміхається. Їй достатньо, що всі її діти поруч.

Наступного дня атмосфера розпалюється. Цілий ранок брати сваряться. Спочатку заводяться про футбол. Типу, хто краще грає — Мессі чи Роналду. Потім сперечаються про біткоіни.

— Майнінг-ферми — це ферми майбутнього. Те, на чому реально заробити сьогодні, — з гордістю говорить Женя.

Макс, у якого справжня ферма зі свинями й вівцями, плюється у відповідь:

— Тьху-ти! Майнінг-ферма! А якщо втрапиш свої біткоіни, то що ти їстимеш?

Потім брати діляться на табори через відеоігри. Типу, обмежувати мене у відеоіграх чи ні. Андрій має компанію, яка створює такі відеоігри.

— Уже давно доведено, — каже він, — що відеоігри і стратегічне мислення розвивають, і вчать працювати в групах, і дають випустити пар.

— Ким доведено? Британськими вченими? Га-га-га! — підколює його Олекса. — Тими, які довели, що найрозумніші вчені живуть у Великій Британії? Га-га-га!

— Ми самі збирали фокус-групи, — Андрій досі намагається вести розмову серйозно. — І проводили дослідження...

— Я теж проводив дослідження, — перебиває його брат, — і скажу, що відеоігри підвищують у дітей рівень тривожності. А потім вони вночі скрегочуть зубами, як Котигорошка!

Увесь цей час я ходжу поміж братами й намагаюся показати їм їхні портрети. Але вони не звертають на мене жодної уваги, настільки поглинуті своїми суперечками. Коли я підходжу до Олекси і простягаю планшет, він, навіть не глянувши, сунеться й відмахується від мене.

— Котигорошко! Це дорослі розмови! — гримає. — Тобі тут не місце!

Усередині мене все опускається. Мені тут не місце. На очі навертаються сльози. Тато, який увесь час сидів мовчки й тільки хихотів іноді з братів, помічає це.

— Так! Баста! — встає він. — Ви не теревені приїхали розводити. Уперед на город!

Брати бурмочуть щось собі під ніс, але повільно встають і розходяться. Час збиратися й вирушати на копання картоплі. А тато підходить до мене й цілує в щоку.

— Котигорошко, ти з нами йдеш? — цікавиться Оле.

— Не йду, — бурмочу.

— Ну хоч бутери нам принесеш? — не відстає Оле.

— Подивлюся на вашу поведінку.

— Татова донька! — сміється брат.

Щойно тато з братами виходять із хати, стає тихо-тихо. Хух, хоч перепочину від них. Іду до своєї кімнати. Легаю на ліжко. Деякий час дивлюсь на портрети братів, які нікому не цікаві. Потім усі вкидаю в смітник. Не хочуть — не треба.

Прокидаюся від теплих поцілунків мами. Здається, я задрімала.

— Котигорошко, віднесеш бутерброди братам?

— Віднесу... — потягуюся.

Дістаю наплічник. Пригадую ранкові події і суплюся. Б'юся об заклад, вони б навіть не помітили, якби я зникла. Засовую в наплічник планшет і навушники. Іду на кухню. Мама простягає мені пакунок з бутерами. Цілую її, беру свій велик і рушаю в дорогу. Люблю маму. Але вона часто така заклопотана хатніми справами й готуванням, що в неї просто не вистачає на мене часу. Ех...

Жену на велику вздовж поля. Здіймаю пилюку. Підставляю обличчя сонцю. Воно немов цілує мене своїми промінчиками. Дорогою вирішую змотатися до річки й назад. Я швидко.

Там рибалки залишають свої човники. Люблю лягти в човен і гойдатися на воді.

Набираю швидкість. До води залишається зовсім недалеко. Хех! Сьогодні дуже спекотно. Зупиняюся перепочити. Треба випити води і з'їсти бутер. Знаходжу затінок під самотнім деревом, кидаю велик на землю, дістаю їжу, сідаю на траву.

Починає дути вітер. Спочатку я не звертаю уваги, але вітер усе дужчає й дужчає. Мені стає лячно... Здіймається щось схоже на вихор — ще трохи, і мене знесе. Йой!

Мені страшно! Заплющую очі, бо пилюка летить в очі. Довкола шум, рев, стукіт! А якщо цей вихор здійме в повітря трактори, корів, хати? МА-МОЧ-КО! У голові пролітають кадри стихій, які я бачила на ютубі. РЯТУЙТЕ! Руками намагаю гілку дерева й обхоплюю її. Хоч би втриматися!

Ш-ш-ш-ш-ш! Вітер настільки дужчає, що мої ноги бовтаються в повітрі, а руки ось-ось розімкнуться. Ну все! Мені кінець!

— А-А-А-А-А! — кричу.

...

Коли замовкаю, то не чую ані звуку. Я що, померла?

— ГУП! — щось гупає поруч, аж мене підкидає. Розмикаю руки й падаю.

— О-о-о-о-о-й!

Розплющую очі.

— А-А-А-А-А-А-А-А-А! Допоможіть!

Наді мною схиляється величезна голова. Ні-ні-ні! Це, певно, якийсь глюк! Заплющую очі й розплющую знову. Голова чи то гігантської змії, чи то дракона підсовується до мене ще ближче й обнюхує. Стук-стук-стук! Серце стукотить так, що ледь не вистрибує. Я заплющую очі знову і скручуюся.

— Р-р-р-р!!! — монстр ричить, і мене зносить від його подиху.

Розплющую очі. Мене занесло. Спробувати втекти? Навколо поле й нічого окрім поля. А-А-А-А-А! У мене нема шансів. Мені нікуди сховатися...

— Р-р-р! — знову ричить змії, і мене відкидає ще далі. — Людським духом пахне...

Я закриваюся руками і тр-р-ремчу-у-у.

— А що, битися прийшла чи миритися? — гримає змії так голосно, що в мене скоро луснуть барабанні перетинки.

Може, це сон? Страшний сон? Я ковтаю слину й відчуваю клубок у горлі.

— М-м-миритися, — відповідаю тремтячим голосом, і сльози мимоволі починають котитися по щоках.

— Ей, стоп, ти чого? — монстр змінюється в голосі. — Ти що, злякалася?

— Та-а-а-ак! — я вже не стримую себе й реву що є сили.

— Гей! — монстр відсовується від мене подалі. — Тільки не плач!

Він відсовується ще. І хоч у мене заплакані очі, я можу його роздивитися. Це змії. Такий, якого я бачила на сторінках у книжках чи у фільмах, але аж ніяк не в реальному житті.

Змій підхоплює мій велик, який відлетів за кілометр, рюкзак і кидає до моїх ніг.

— Слу... — він намагається говорити тихо. — Давай миритися?!

Простягає мені гілку дерева, яка відламалася, коли здійнявся вихор. Я беруся за її край. Це дається мені важко, бо від страху руки не слухаються. Я мов паралізована. Змій легко-легко починає трясти гілкою, давлячись від сміху.

— Мир, мир, миром, пироги з сиром.

Я хіхікаю крізь страх і згадую маму. Вона розповідала, що коли пахло бійкою між братами, тато втручався й казав: «Агресія породжує агресію. Подумайте про це!» І надягав свою велетенську футболку на двох або трьох братів одразу, щоб їх помирити. Брати мали ходити в ній доти, доки не знайдуть спільної мови.

Вони спочатку тягнули футболку кожен у свій бік, штовхалися, потім плакали, потім благали звільнити їх, а через якийсь час уже шепотілися й носили футболку, як одна команда.

— Настав час познайомитися, — вихоплює мене зі спогадів змій. — Тебе як звати?

— Котигорошка.

— Я-я-я-я-як? — у змія ледь очі на лоб не полізли.

— Котигорошка, — тихо повторюю я.

— Що це за ім'я таке? — пирскає змій. — А твої батьки, здається, з привітиком! Ха-ха-ха!

— Не питай, — обережно махаю рукою, бо все ще боюся його. — А тебе як?

— Мене Раян Гослінг, — з гордістю мовить змій.

— Як? — пирскаю. — Ти що, голлівудських фільмів передивився?

— Ну ок, ок! — змій знічується і, здається, трішки червоніє. — Просто він мій улюблений актор.

— Ну тоді я Леді Гага! — сміюся й відчуваю, що страх по трохи відходить.

— Насправді мене звати Змій, — розчаровано каже мій новий знайомий і зітхає. — У батьків було геть кепсько з фантазією.

— Я навіть не знаю, що краще, — кажу, подумавши про своє ім'я і про Оле, — мати надто багату фантазію чи не мати її взагалі.

Тут я згадую про батька. Він, мабуть, місця собі не знаходить. Переживає, де я. Певно, шукає мене з братами. Як би це натякнути?

— Ну... Я, мабуть, піду? — роблю обережну спробу мирно злиняти. — Бо мене вже зачекалися...

— Не йди! Не йди! — благає Змій. — Ти така прикольна! Ти — перша людина, яка запропонувала мені миритися!

— Правда?

— Правда-правда! Усі тільки битися й хочуть!

Здається, цей Змій і справді не небезпечний. Хм...

— Вони просто думають, що ти їх з'їсти хочеш.

— А спитати слабо? — Змій обурюється, різко видихає повітря, і мене знову відкидає назад. — Ой! Пробач, мала!

— Усе гаразд, — я встаю й обтрушую одяг. — Мені не звикати.

— А давай... Давай сходимо в гості? — пропонує Змій. — Я до тебе, або ти до мене? Га?

Я уявляю, як приводжу Змія додому... «Мамо, тату, знайомтеся, це мій новий друг — Змій». Мама непритомніє, тато намагається привести її до тям, а брати лізуть із кулаками, надивившись фільмів. Ні. Йому до мене не можна.

— То як, мала?

Я розумію, що він не відчепиться від мене, тому пропоную на свій страх і ризик:

— Давай я до тебе? Гарзд? — сама не вірю, що пропоную таке. Згадую слова мами: вона мені тисячу разів наказувала не розмовляти з незнайомцями. Тим більше не ходити кудись із ними. Але ж це Змій! Коли ще трапиться нагода побувати в нього в гостях.

— Юху!!! — очі Змія світяться від щастя. — У мене гостей сто років не було! У буквальному сенсі!

— Тільки я не надовго, — попереджаю. — Бо батьки будуть переживати.

— Мала, не хвилюйся, — заспокоює Змій. — Я тебе підкину назад, коли скажеш.

Змій стелить переді мною своє крило. Я піднімаюся на його спину. Обираю зручне для себе місце й обхоплюю Змія руками. О-о-ох, сподіваюся, це хороша ідея.

— Пристебніть паски безпеки! — жартує Змій.

— Дуже смішно! — я ледь не тремчу від страху.

— Не бійся, Котигорошко, — Змій стає серйозним. — Я відповідаю за твоє життя головою.

— Ну... — міркую вголос. — Було б у тебе три голови, то через одну можна було б і не переживати.

— Точно! Га-га-га! — трясеться Змій і наступної миті без попередження здіймається в повітря. Йой! Я з усієї сили

притискаюся до нього й заплющую очі. Уявляю, що мене тримають міцні-міцні паски безпеки. Мені так спокійніше.

— Ну от! Ми на місці! — Змій здійснює м'яку посадку.

Я розплющую одне око, потім друге. Ми на гарному зеленому подвір'ї з двоповерховим будинком перед нами. На газоні — дерев'яна альтанка з мангалом і величезний басейн. За будинком видніється сад і город. У мене, здається, поволі починає відвисати щелепа.

— Здивована? — сміється Змій. — А ти думала, я в печері живу?

— Ну, таке пишуть про вас... у казках... — виправдовуюся.

— Га-га-га! — регоче Змій. — І ти віриш казочкам? Мала, скільки тобі років?

— Згодна-згодна... — ніяковію.

— Вмикай критичне мислення, Котигорошко! Казки — ще та жовта преса. Ти читала українські народні?

— Читала, — червонію.

— Там же що не казка, то фільм жахів! — обурюється Змій. — Після таких історій і нас, зміїв, вважають небезпечними.

— А це не так? — уточнюю.

— Мала, ось тобі мій камінгаут... — Змій нахилиється до мене і переходить на шепіт. — Я — вегетаріанець!

Стою і розглядаю свого нового друга. Він справді не схожий на хижака. Ну, тобто зовні він, звісно, здоровенний і страшний. Але очі в нього добрі-добрі. А усмішка — щира й відкрита. Тільки от жовті зуби не завадило б почистити.

Треба йому буде пізніше розповісти про такий винахід людства, як зубні пасти.

— А ще... — він нагинається ближче, а потім різко випрямляється, наче передумав.

— Що? — мені не терпиться почути.

— Дай слово, що нікому не розкажеш, — Змій примружує очі й пильно дивиться на мене.

— Присягаюся.

— А ще, — він схиляє голову над моїм вухом, — я над мультиками плачу.

Я дивлюся на нього здивовано.

— І я, — зізнаюся. — Але нікому не кажи, бо в нас у школі з такого сміються.

— Добре, мала, — весело підморгує Змій. — Це буде наш секрет.

Змій обережно закручує навколо мене хвоста і пригортає до себе. Він стоїть так декілька хвилин і ледь стримує сльози від зворушення. «Певно, він дуже самотній», — пробігає в голові думка. Я обіймаю його, і він усміхається на всі свої 117 зубів, чи скільки там їх у зміїв. Потім пропонує показати свої володіння.

Ми заходимо в будинок. І тут я розумію, що цей двоповерховий будинок — насправді одноповерховий. Заввишки він як двоповерховий, бо інакше Змій би просто в ньому не помістився. У будинку чотири кімнати: кухня, вітальня, спальня і робочий кабінет. Усе облаштовано сучасно та зі смаком.

— Кльово тут у тебе, — озираюся.

— «Ікеа», мала, — усміхається Змій.

За будинком — сад і город. Там Змій вирощує овочі та фрукти.

— А як до тебе ставляться сусіди? — запитує.

— Та тут ніхто не живе! — сміється Змій. — Це одне з тих сіл, які люди лишили, коли вибухнув Чорнобиль. Але ти не переживай, тут чиста місцевість. Я за картами перевірів.

— Розумно ти все продумав, — кажу захоплено.

— Розумієш, мала, треба було якось викручуватися, — пояснює Змій. — Після «Гри престолів», «Як приручити дракона» та *Imagine Dragons* усі мов подуріли! Дах у них поїхав на драконах... Почали їх вистежувати, фотографувати, пробувати приручати... А я ж дуже схожий на дракона... Мене з ним легко сплутати. Людям пофіг, що насправді ти змії. А для мене це ще те випробування... Адже я інтроверт. Тож я подався в дауншифтери: переїхав сюди і дуже щасливий! Тут навіть 4G працює!

— Очманіти, — виривається в мене. — Я теж так хочу! Так, щоб 4G і жодної школи в радіусі тридцяти кілометрів!

— Га-га-га! — трясеться Змій. — Ну я ж сюди прилетів не для того, щоб у соцмережах висіти... Так згаяти час і в місті можна. А тут — природа, спокій, тиша... Ідеальне місце, щоб займатися йогою, медитувати й відновлювати рівновагу.

— Що??? Змій і йога? Мені це, певно, сниться.

— Мала, ти б себе бачила! — Змій прочитав здивування на моєму обличчі. — А ти думала, що змії тільки вбивають і вогонь вивергають?

— Ну... — зізнаюся. — Десь так і думала.

— Змії не дуже відрізняються від людей, мала, — пояснює мій новий друг. — Люди теж вивергають вогонь. Коли людина

злиться, усередині неї також усе палає. І вона також викидає вогонь, тільки через крики чи агресію.

— Гм... Цікаво... — замислююся. — Я про це ніколи не думала.

— Тому і зміям, і людям не завадить медитувати, — Змій пожвавлюється. — Щоб учитися керувати вогнем і трансформувати його.

Змій каже, що якщо я залишуся, він навчить мене втамувати вогонь, який часом з'являється в мені. Я на мить замислююся. Згадую ранок удома і суплюся. Братам до мене діла нема, а батьки зайняті братами. Цікаво, вони хоч помітили, що я зникла?

— Я тебе не триматиму, — додає Змій. — Як набридне в мене, можеш іти додому.

— Чом би й ні, — кажу. — На день залишуся.

Хай брати трохи похвилюються.

— Мала, тільки ти маякни батькам, окей?

— Окей, — кажу.

Беру телефон і пишу батькам смс: «Я сьогодні переночую в Карини. У мене все добре. Завтра буду». Далі вимикаю мобільний, бо розумію, що посипляться дзвінки й запитання.

Решту дня ми проводимо у справах: Змій показує мені, яких прийомчиків у польоті навчився після мультика «Як приборкати дракона». Потім ми разом літаємо. Пролітаємо над Прип'яттю, підлітаємо трохи ближче до Чорнобильської атомної електростанції, щоб хоч краєм ока побачити гігантських сомів.

Увечері їмо смачну печену картоплю із салатом і лягаємо спати.

Змій будить мене о сьомій ранку. Ми йдемо на подвір'я, розгортаємо килимки й робимо «Вітання сонцю». Це такий комплекс вправ. Змій каже, що треба обов'язково вітати день і дякувати йому. Після «Вітання сонцю» я беруся згортати килимок, але де там. Виявляється, це лише розминка. Далі ми ще протягом години робимо різні вправи.

— Ну що, як почувашся? — питає Змій після ранкової зарядки.

— Та от думаю, що вдома було не так уже й погано, — жартую.

— Мала! — регоче Змій. — Ти звикнеш.

Далі ми снідаємо. Влаштуємо собі справжній пікнік. Їмо омлет з овочами і п'ємо смачний ягідний чай. Я дивлюся на Змія і постійно дивуюся: який він на вигляд небезпечний і який добрий усередині. Але дивуюся я недовго, бо Змій уже кличе пограти у *Fortnite*. Ми рубимося десь годину. Потім Змій каже, що йому треба попрацювати.

— А де ти працюєш? — питаю.

Зараз сядьте, щоб не впасти. Виявляється, Змій — відомий... інстаблогер! Я вам не скажу, який у нього нік, щоб не видати його, але повірте — він дуже крутий! У нього сто тисяч підписників! Ой, уже сто тисяч один, бо я теж підписалася! Змій хайпанув, коли стали популярні фото з висоти пташиного польоту. Фотографи знімають такі фото з дрона, а Змію дрон не потрібен. Він на будь-яку висоту здійметься сам, він і є дрон. Тож Змій літає, фоткає, викладає свої шедеври в інстаграм і з цього живе. Йому замовляють різні фотопроєкти і платять

за це немалі гроші. Зустрічатися Змію із замовниками не потрібно, зараз усе вирішується через імейл та інтернет-банкінг.

— Ну ти крутий чувак! — не можу стримати захоплення своїм новим другом.

— Та що ти, мала... — сором'язливо всміхається Змій.

— Я теж хочу бути інстаблогером, — не вгаваю, мої очі просто горять від захвату.

— Я тобі підкажу пару фішечок, — підморгує Змій.

Мій новий друг працює майже до вечора. Якщо хтось із вас думає: та хіба це робота — викладати фотки в інстаграм, то ви помиляєтесь. Це справді повноцінна робота. Потрібно розуміти, як просувати фотографії, знатися на різних фішечках, робити якісний контент, уміти обробляти фото, мати контент-план, писати цікаві дописи під фотками, листуватися із замовниками... Тобто Змій працює весь день. Просто більшість людей ходить в офіс, а він працює з дому. Мені дуже цікаво спостерігати, як і що він робить, тому час минає, як мить.

— Хочеш політати? — питає Змій, закривши ноутбук.

— Ще питаєш? — аж стрибаю від радощів.

Ми знову літаємо над лісами, полями, селами, містечками. Мені не віриться, що це відбувається зі мною. Це ж казка! Якби я могла, то залишилася б у Змія на місяць! Але тут я згадую про батьків і братів. Вони там, певно, підняли на вуха все село, так переживають. Тому сьогодні ж попрошу Змія відвезти мене додому.

— Бажаєш познайомитися з Нессі, лохнеським чудовиськом? — раптом питає Змій, коли ми повертаємося додому.

— Ти ще питаєш? — повторююся.

— Мала, збагачуй свій словниковий запас, — підколює мене Змій.

Ми телефонуємо Нессі по скайпу. Змій час від часу переписується з нею у вайбері, фотками обмінюється. Але під водою інет погано ловить. Тому тут як пощастить. Каже, що лохнеська потвора непогана, але із зірковою хворобою. Вона ж бо відома на весь світ. Постійно робить селфі

й говорить лише про себе. Сьогодні нам щастить — зв'язок є. Але щойно я завмираю, бо на екрані з'являється Нессі, як за вікном лунає:

— Котигорошко?

— Сестричко, ти де?

Це не Нессі говорить. Змій перелякано захлопує ноутбук. Ми визираємо у вікно. ОМГ! Очам своїм не вірю: там стоять мої брати! Усі семеро! Змій у паніці починає гасати по хаті:

— Але як? Як вони нас засікли?

Тут я згадую про телефон. Я ж умикала його. Певно, за ним і відстежили.

Думай, Котигорошко, думай! Треба рятувати ситуацію! Я вибігаю на вулицю. Змій — за мною.

— Котигорошко, стережися!!!

У братів округлюються очі, і я розумію, що вони побачили Змія. Озираюся. З-за дверей показується гігантська голова мого друга й оглядає подвір'я.

— Хапай зброю!

Починається хаос: брати бігають у пошуках зброї, збивають одне одного, хапають каменюки, гілляки й усе, що трапляється під руки. Змій дивиться на це все й супиться. Знову його сприйняли за ворога.

— Котигорошко, відійди! — підбігає Сашко і жбурляє камінь у Змія, але промахується.

— Ми зараз вб'ємо це чудовисько! — кричить Женя.

— Стійте! Він хороший! — намагаюся пояснити, закриваючи Змія рукою.

— Загіпнотизував її! — кричить Оле та жбурляє ще одну каменюку.

Цього разу каменюка поцілює Змію в живіт.
— Гр-р-р!!! — підскакує Змій. — То ви будете жбурлятись камінням на моєму власному подвір'ї?
Змієві вривається терпець. Він вистрибує з хати, акуратно оминаючи мене, і спрямовує потік вогню на дерева. За мить вони стають чорні-чорнющі та обертаються на попіл. У братів відвисають щелепи. Вони стоять, мов укопані.
— Змію, вони не розуміють! — намагаюся якимось виправдати їх.
Але Змій, здається, розсердився не на жарт.
— Ану, відповідайте! — відсовує він мене на безпечну дистанцію й підходить ближче до братів. — Битися прийшли чи миритися?
— Миритися, миритися! — стрибаю і кричу з усієї сили.
Махаю братам, мовляв «Скажіть, що прийшли з миром». Але хто коли на мене зважав у цій сімейці?
— Битися! — Оле першим мужньо підходить до Змія. — Ми битися прийшли, Шрек ти нещасний!
Змій аж рота роззявляє від сміливості Оле. Він підходить до нього впритул. Оглядає. Обнюхує. Зазирає в очі.
— Ти диви, який сміливий, — каже.
Оле також не зводить зі Змія очей. Увесь його вигляд говорить, що налаштований брат рішуче.
— То що, битися будемо? — гарчить Змій.
— Я сюди не базікати прийшов! — Оле свердлить Змія поглядом.
— Тоді б'ємося не на життя, а на смерть! — гарчить Змій.

— Ні! — кричу, ледь стримуючи сльози.
— Котигорошко, обирай, — звертається до мене Змій. —
Fortnite чи *Brawl Stars*?
Фух. Зітхаю.
— Що? — не вірить своїм вухам Оле.
— *Fortnite* чи *Brawl Stars*? — повторює Змій, повертаючись до брата. — Чи ти не в темі?
Бачили б ви цієї миті Оле. Він має дуже кумедний вигляд. Стоїть і не може повірити своїм вухам. Дивиться на Змія, на мене, на братів, щоб переконатися, чи це йому не сниться.
— *Fortnite!* — обираю й регочу.
Ні, правда, у брата вигляд — ну дуже кумедний!
— *F-f-fortnite?* — невпевнено повторює брат.
— Добро! — Змій киває. — Замочать тебе першим — залишаєшся в мене на рік! Мене — відпускаю вас із миром. Годиться?
Оле досі не може повірити в те, що відбувається. Але відповідає:
— Годиться!
— Ну тоді ходімо на залізний тік!
— К-к-к-куди? — перепитує Оле.
— Га-га-га! Дивись, Котигорошко, він повівся, — сміється Змій. — Розслабся, чуваче! Ти не в казці!
— ??? — Оле не розуміє. Брати теж.
— Ідемо в дім грати! — Змій кличе всіх із собою.
Ми заходимо в будинок. Поки брати перелякано озирються й усе уважно розглядають, Змій іде на кухню й затарюється морквочкою, яблуками, соками й іншими перекусами. Щось

там шукає в шухлядах і наспівує собі під ніс: «Поплакала і знов! Фіалка розцвіла... Засявав день таємними знаками...» Брати підбігають тим часом до мене.

— Котигорошко, він що, псих? — Андрій показує пальцем на кухню.

— Ні, не псих, — кажу. — А що? Якщо змії не хоче вбивати вас по-справжньому, то він одразу псих?

— Ні, але ж...

— Це МИРНИЙ змії, — пояснюю, як дурникам. — І він, між іншим, вегетаріанець.

— Тоді ми тут не виживемо, — гигає Олекса. — Оле, рік без м'яса! Вдумайся! Ти маєш його здолати!

— Це точно! — сміється Оле й обіймає мене. — Які ми щасливі, що ти жива!

— Ну от, — з'являється Змій і показує нам усім перекус. — Голодними не залишимося. Ходімо?

Ми йдемо у вітальню. Оле і Змій починають рубитися. Ми з братами спостерігаємо за грою і хрумаємо чіпси. Хлопці досі здаються трохи переляканими. Вони не вірять, що все так просто. Щоразу коли Змій сміється чи засмучується й вигукує щось, вони перелякано підстрибують. Бояться, що він накинеться на них. Але Змій весь поглинутий грою.

— От, лайно!

Не буду довго тримати інтригу. Змія вбивають у перші п'ять хвилин. Я не встигаю дохруммати першу морквинку, як гра закінчується.

— Єс! Єс! Єс! — стрибає від радощів Оле. — Котигорошко, збирай валізи!

— Які валізи? — бурчу засмучена.

Мені трохи сумно, що Змій програв. Я б хотіла ще трохи погостювати у свого нового друга. І братам, упевнена, спілкування зі Змієм пішло б на користь. Потоваришували б із цим добряком. Вони б його полюбили. Але домовленості є домовленості. Тож Оле вже взувається й кличе всіх на вулицю. Не хоче затримуватися ні на секунду. Певно, боїться, що Змій може передумати.

— Я буду сумувати! — кидаюся до Змія, і сльози мимоволі котяться по щоках.

— І я, мала, — Змій зітхає і теж як заплаче!

Брати стоять, мов укопані. Змій щоразу дивує їх. Вони б, може, і висміяли його сльози, але бояться. Тому мовчки чекають.

— Ну добре, мала, — Змій витирає свою зелену морду. — Як сумуватимеш, пиши в дірект.

— Домовилися, — обіймаю Змія й іду до братів.

— Бережіть Котигорошку, — Змій наказує братам.

— Не хвилюйся, старий, — каже Оле. — З нею все буде гаразд.

— І пам'ятайте, — додає здоровань. — Агресія породжує агресію!

— Десь ми таке вже чули... — промовляє Макс.

Змій проводить нас і бере з братів слово, що вони не викриють місце його проживання. Зайва увага йому не потрібна. Ми сідаємо в татів бус. Я розвертаюся назад і дивлюся в заднє скло. Змій махає мені, ледве стримуючи сльози. Я посилаю йому повітряний поцілунок. Ми віддаляємося, і Змій стає все меншим і меншим. Зараз він поміщається в мене на долоні. Якби можна було отак його зменшувати при потребі. Тоді я б забрала його із собою.

Минув майже місяць. У моєму житті ніби не помінялося нічого, а водночас змінилося майже все.

Тепер я щоранку з батьками займаюся йогою й медитую. Ми беремо килимки та повторюємо на газоні рухи за тренером із ютуб-каналу. Маму було легко підсадити. Вона каже, що такий ранковий ритуал — саме те, що їй потрібно. Із татом складніше. Спочатку він брикався, насміхався, але врешті здався і спробував. Йому сподобалося, тож тепер він сам обирає музику для медитацій.

— Під що сьогодні медитуємо: *Rammstein* чи *Prodigy*? — жартує він, згадуючи гурти своєї молодості.

— Дуже смішно, — вдаю із себе серйозну, а сама хихикаю під ніс.

Брати роз'їхалися. Але тепер вони регулярно зідзвонюються і списуються. Стали уважніші один до одного і до мене.

— Мабуть, у лісі щось велике здохло, — щоразу дивується втішений тато.

Я всміхаюся. Щось велике з лісу і справді причетне до цього, але, на щастя, воно живе, здорове і щодня переписується зі мною.

Після зустрічі зі Змієм у мене ніби в самої з'явилися крила. Я більше почала малювати й викладати свої малюнки в інстаграмі. Переважно я малюю зміїв і драконів — величких, добрих, мудрих. У мене навіть з'явилися перші замовлення. Час від часу мені пишуть у коментарях: «Оце так уява! Звідки черпаєте натхнення?» Я відповідаю, що мене надихають

реальні змії, які мешкають поміж нас. Люди ставлять реготливі смайлики. Не вірять.

— Мала, крутий малюнок! — пише Змій у дірект, побачивши новий пост.

— Дякую! — відписую. — Хто ж надихнув!

У відповідь приходить смайлик та емодзі-дракон.

— А як твої малюки? — запитую.

— Ростуть потихеньку, — відписує Змій і надсилає мені фото молодих горіхів.

Змій дуже переживав через те, що спалив свої дерева, коли розізлився на братів. Адже вони були тут ні до чого. Він посадив на тому ж місці саджанці горіхів. Ми звемо їх малюками. Деревця ростуть дуже швидко. Ще б пак: Змій щодня поливає їх, дбає, нахвалює. Біля них щоранку співає мантри.

— Ого, як вимахали! — дивуюся.

Змій вмикає відеозв'язок.

— Малюки, помахайте Котигорошці, — підходить близько до дерев.

Шурх-шурх-шурх. Від подуву вітру листя на деревах починає колихатися, немов справді передає мені привіт. Я сміюся.

— Люблю, коли ти смієшся, мала, — каже Змій.

Змій постійно повторює, що його не Оле перемиг. Він каже, що його підкорило моє добре серце. На таке я відповідаю, що це взаємно. І на знак любові лайкаю його нову фотку.

Аня Хромова

Казка про серце в залізній скрині

Дід бив, бив — не розбив.
Баба била, била — не розбила.
Бо серце моє в залізній скрині
під сімома замками
висить на ланцюгах
на найбільшому дубі серед найбільших дубів
у темряві лісу.

Серце моє, чи ти плачеш?
Серце моє, чи смієшся?
Лиш мавки лісові знають,
на скрині залізній гойдаються,
грають на калинових сопілках.

Мій дім стойма стоїть,
пахне зеленим листям і жовтими квітами.
Між стінами котик ходить.
По підлозі
промені сонця розкидані.
Хто сюди прийде — піде.
Хто загляне — не затримається.
Хто ж загається — згине назавжди.
Хліб тут холодний, вода — непрозора.

Котик лащить ся.

Коли сяє місяць,
Птахи мовчать, аж чути
калинові сопілки:

«Підеш до скрині, рушник шитий синім візьми із собою,
Квіти сухі і чотири яєчка.
Страх-Чорні-Ноги сам за тобою піде.

Перше яєчко — для хижих звірів, твоїм рухом приваблених.
Друге — птахам небесним, що їх прикличе твій голос.
Третє — для риб,
серед яких і смерть твоя плаває.

Четверте яєчко проситимуть мавки.
Віддай за ключі від скрині,
якщо сил тобі стане віддати.

Серце бери рушником, загортай
і ховай під сорочку.
Не торкнись його шкірою, буде на це інший час.

Де серце лежало, клади сухі квіти.

Коли йтимеш із лісу, не обертайся.
Духи лісові прокинуться
і кричатимуть тобі голосами срібних дзвіночків
і смарагдових жуків,
голосами привидів і убивць,
голосами королів, мудреців, поводитирів,
голосом перевізника казатимуть:

“Ось човен, ось,
А на тому березі всі твої пір'їнки і камінчики,
І гарячий хліб, що людським духом пахне”.

Не обертайся, іди».

Так співають калинові сопілки,
коли сяє місяць.
А я собі слухаю.

Анастасія Лавренішина

«Я — Настя, або несподіване поєднання Капелюшника та Лисички-Сестрички. З дитинства мрію про чарівний прутик-дивокрутик, яким усім на радість начакловуватиму дерева».

Галина Ткачук

«У кожній казці я б хотіла бути білочкою. Бо якщо в казці немає білочки, це вам просто так здається. Адже вона завжди є: дивиться з високого дерева на все, що відбувається внизу. І обов'язково робить свої висновки!»

Оксана Луцевська

«У дитинстві обожнювала казкового Пана Коцького з української народної казки. Звучить так вишукано й велично — Пан Коцький! Читаючи казку та дивлячись на звичайних котів, міркувала: “Кожен із них по-своєму Пан Коцький”. Уже дорослою я навіть написала сучасну казку “Пан Коцький, Міра і море / Mr. Catsky, Mira and the Sea”, де задіяла свого улюбленого персонажа. Ану й ви придивіться до ваших домашніх котиків і котів з вулиці, чи не казкові вони?»

Аліна Штефан

«З усіх казок у дитинстві, а зараз, мабуть, ще більше, я б хотіла потрапити в казку Крістіана Піно “Дерев'яна ложка”. Ото була б відпустка! Героїня казки Жизлена, яка зовсім не вміла куварити, отримала в подарунок дерев'яну ложку. І відтоді почала готувати найвишуканіші та найсмачніші страви. Я завжди мріяла хакнути казку заради такого артефакту: і в студентські роки було актуально, і зараз, коли дітей, як виявилось, треба годувати не лише казками!»

Мія Марченко

«Моєю улюбленою казкою в дитинстві були “Дикі лебеді” Андерсена. Дуже хотіла туди потрапити бодай на один день. Я б перебралася мандрівною черницею-чарівницею, з'явилася б до Елізи та навчила її писати, щоб вона всім могла розповісти про свої пригоди й прикрасці. А ще порадила б їй у жодному разі не повертатися жити до короля, який отак просто дозволив єпископу стратити свою дружину».

Валентина Вздутьська

«У дитинстві мріяла мати казкову шапку-невидимку, щоб потрапляти в різні цікаві місця. Ще було б добре мати летючий килим — аби діставатися в ці місця експресом. І чарівну паличку, звісно, щоб начакловувати собі цукерки та карати негідників. Треба сказати, відтоді мої мрії не сильно змінилися».

Саша Кочубей

«Коли була дитиною, то в батьківській хаті на стіні висів килим. Тоді це було модно. Я дивилася на нього і думала: “От би це був не просто килим, а літай-килим”. Тоді я б могла літати до моря щоразу, коли дуже хочеться :)»

Дня Хромова

«Завжди хотіла кілька тижнів на рік проводити в таємничій хатці серед темного-темного лісу. Там же точно мають бути цікаві книжки і великий чорний кіт, який уміє співати, пече пироги з лісовими ягодами та дурно не базикає. А ще ворон, біла миша й велика піч. Із вороном я б гуляла лісом, а з мишею радилась, із яких трав і квітів краще заварити чай».

Літературно-художнє видання

КОТИГОРОШКА ЗАПЛУТАНІ КАЗКИ

Для молодшого та середнього шкільного віку

Ілюстрації *Наталі Чорної*
Керівниця видавничих проєктів
«ВагаВookа» *Тетяна Стус*
Провідна редакторка видавничих
проєктів «ВагаВookа» *Юлія Підмогильна*
Макет, верстка *Анни Соцької*
Технічне редагування *Олени Румянцевої*

В оформленні використано шрифт
«Котигорошко» *Богдана Гдаля*

R901840У. Підписано до друку 00.00.2021.
Формат 70х90/16. Папір офсетний.
Гарнітура Open Sans. Друк офсетний.
Ум. друк. арк. 8,17.

ТОВ Видавництво «Ранок»,
вул. Кибальчича, 27, к. 135, Харків, 61071.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 5215 від 22.09.2016.

Для листів: вул. Космічна, 21а, Харків, 61145;
e-mail: office@ranok.com.ua
Тел./факс: (057) 719-58-67.

З питань реалізації звертатися:
Харків, тел.: (057) 727-70-77;
e-mail: deti@ranok.com.ua

ДАВАЙ КНИГОДРУЗЯЧИТИСЯ!

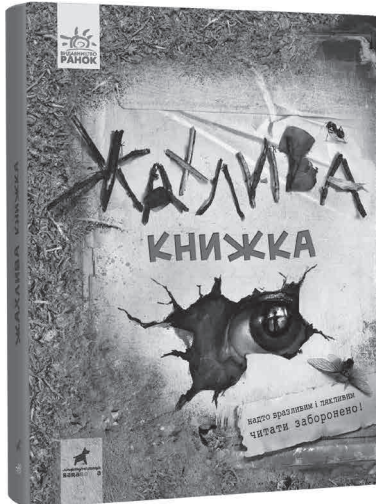
«ВагаВookа. Простір української дитячої книги» — це перший український універсальний інформаційний ресурс про літературу для дітей та юнацтва.

Проєкт підтримки дитячого читання спрямований на широке коло читачів: від батьків і дітей, які вже можуть самі вирішувати, що почитати, до фахової спільноти науковців, педагогів і бібліотекарів.

У центрі уваги БараБуки — вітчизняні автори, ілюстратори й перекладачі. На сайті можна дізнатися про новинки книговидання для дітей і прийоми заохочення до читання, а також почитати інтерв'ю з письменниками, ілюстраторами, психологами й дітознавцями.

БараБука проводить невіртуальні зустрічі про книжки та дитяче читання з 2013 року. А з 2018 також допомагає класним рукописам стати чудовими книжками!

ЧИТАЙ ЩЕ!

Жахлива книжка

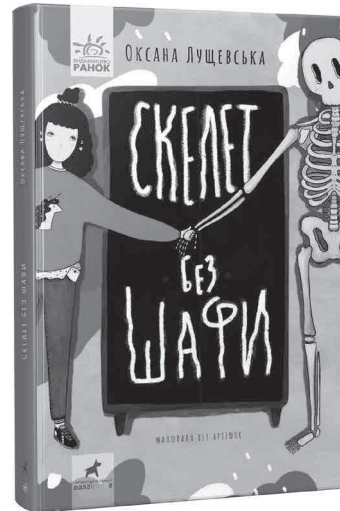
Збірник страшних історій

У страшній-престрашній кімнаті на чорній-пречорній полиці лежала жахлива-прежахлива книжка... У ній вісім страшно напружених історій про всякі містичні, часом потойбічні та геть несподівані явища і події. Читайте оповідання Мії Марченко, Володимира Аренева, Лариси Андрієвської, Іванки Кравцової, Йожи Коцуна, Слави Світової, Юрія Нікітінського та Марії Артеменко.

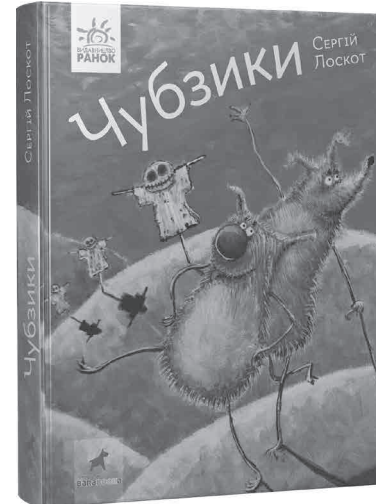
Оксана Луцєвська.

Скелет без шафи

У житті підлітків бувають моменти, коли вони почуваються так самотньо... Друзів у Ані фактично немає, через статуру її часто обзивають і ображають однокласники, найкраща подруга Кіра переїхала в інше місто... Єдина відрада дівчинки — це наука. Зокрема, анатомія. Аня мріє стати експерткою з медицини та веде анатомічний блог. А ще має особливого таємного друга. Чи допоможе він їй стати впевненішою та популярнішою?

ЧИТАЙ ЩЕ!

Сергій Лоскот.

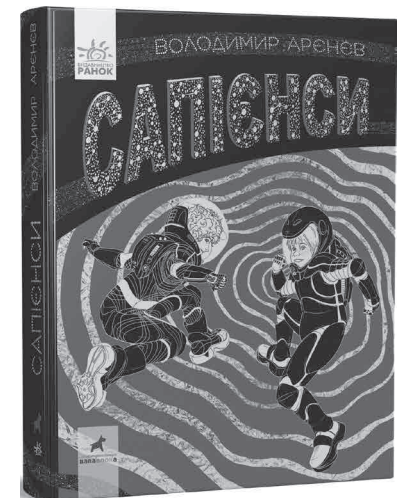
Чубзики

На мальовничому хутірці Трівка-Дми живе чубзик Пензлик. Тут мешкають його одноплемінники, а ще старий чарівник Ніхто — прапрадідусь Пензлика. Проте ідилічне життя чубзикової громади закінчується, адже після столітньої сплячки прокидається Біла Королева. Її мета — повернути могутність і поневолити не тільки чубзиків, а всіх мешканців Ста одного королівства.

Володимир Арєнєв.

Сапієнси

2178 рік, Київ, світ далекого майбутнього. Одного квітневого дня звичайний школяр Михайло Неборак познайомився з новачком на ім'я Олександр Ненарок. У нього дві мами, дідусь-некроромант і залізне серце. Проте це — лише початок карколомних пригод у довгоочікуваній науково-фантастичній повісті для підлітків від знаного в Україні та Європі письменника Володимира Аренева.

ЧИТАЙ ЩЕ!

Наталія Ясіновська.

Українка по-американськи

Американка чи українка? На це запитання хоче знайти відповідь 12-річна Марія, яка народилася в Україні, а останні 6 років мешкає в Америці. Дівчинка ходить в американську школу, переймається підлітковими проблемами... А ще має цікаву й заплутану родинну історію. І намагається розібратися в собі та зрозуміти своїх рідних.

Саша Камінська.

Не кажи нікому

«Не кажи нікому» — це не тільки назва книжки, це правило, за яким живе багато дівчат і жінок. І пов'язано воно з тілесністю, соромом, стресом і наругою. Не в змозі поділитися емоціями, проговорити проблему та знайти вихід із ситуації, дівчата й жінки опиняються в замкненому колі своїх почуттів і переживань. 14-річна героїня повісті Саші Камінської бунтує проти батьків, робить безглузді вчинки, потрапляє в небезпечні ситуації та намагається зрозуміти й прийняти себе.

